

ALMANYA YURTDIŞI YATIRIM BİLGİLERİ

A. ALMANYA'DAKİ İŞ ORTAMI

I. İŞ ORTAMI

Dünyanın en gelişmiş ekonomileri arasında yer alan Almanya'da iş ortamı oldukça rekabetçidir. Almanya, dünya çapında birçok büyük şirketin merkezine veya şubesine ev sahipliği yapmaktadır. İş yapmak için Almanya'ya gitmeden önce, iş yapmak istediğiniz sektöre ve iş yapacağınız Almanya bölgesine ilişkin bilgi edinmeniz önemlidir. Almanya'daki iş ortamı, yüksek verimlilik, etkili yönetim, teknolojik yenilikler ve kalite standartlarına önem veren bir yaklaşıma sahiptir. Almanya'da yatırım yapmak için birçok fırsat vardır. Örneğin, ülke, yüksek teknoloji sektörlerinde, yenilenebilir enerji, otomotiv, kimya ve makine imalatı gibi endüstrilerde önde gelen bir ülkedir.

Almanya Federal Cumhuriyeti AB'nin en büyük ve dünyanın ABD ve Çin'den sonra en büyük üçüncü ekonomisidir. 83,5 milyon nüfusu, yaklaşık 3,5 milyon işletme sayısı ve söz konusu işletmelerin yaklaşık 10 trilyon Avroya¹ ulaşan ciro değerinin yanı sıra yetişmiş iş gücü, eğitim seviyesi, lojistik alt yapısı ile Almanya dünyadaki en önemli iş ve yatırım merkezleri arasında sayılmaktadır. Avrupa'nın GSYİH'sinin (AB-27) yaklaşık yüzde 25'ini oluşturmakta ve toplam Avrupa Birliği (AB) nüfusunun yüzde 19'una ev sahipliği yapmaktadır². Küçük ve orta ölçekli işletmeler pazarı yönlendirmekte ve Avrupa içinde ve ötesinde dinamik ticari ilişkiler çok sayıda iş fırsatı sunmaktadır. Almanya'nın ekonomi politikaları, geleceğin yenilikçi teknolojilerine güçlü bir şekilde odaklanan geniş ve rekabetçi bir endüstriyel ortamı geliştirmektedir. Birçok küçük ve orta ölçekli işletme bu potansiyeli değerlendirerek kendi pazarlarında lider konuma gelmektedir. İrili ufaklı tüm sektörlerde Alman ürünleri dünya çapında ihracat rekorları kırmaktadır. Göreceli ekonomik istikrarının yanı sıra Almanya, Avrupa'nın en büyük iç pazarıdır ve yatırımcılar için geniş ve istikrarlı bir müşteri tabanı oluşturmaktadır. Almanya'nın dünya ekonomisine entegrasyonu, şirketlerin küresel bir ağ içinde bilgi, ürün ve çalışan kazanmasına ve paylaşmasına da olanak tanımaktadır.

Almanya'nın ekonomisindeki anahtar sektör imalat endüstrisidir. Almanya, Avrupa Birliği'ndeki en büyük imalat sektörüne sahip ülkedir. 2024 yılında, Almanya'nın imalat sektörü, AB'nin toplam satılan endüstriyel üretim değerinin %2'sini oluşturmuştur.³ Aslında, Almanya'nın brüt katma değerinin yaklaşık beşte birini (%19,64) imalat şirketleri gerçekleştirmektedir.

Almanya için ihracat büyük bir önem taşımaktadır ve Almanya'nın son derece yenilikçi küçük ve orta ölçekli işletmelerden (KOBİ'ler) oluşan omurgası tarafından yönlendirilmektedir. Bunlar, Almanya'daki tüm çalışanların yüzde 56'sını istihdam eden tüm şirketlerin yüzde 99,3'ünden

¹ https://www.destatis.de/DE/Themen/Branchen-Unternehmen/Unternehmen/Unternehmensregister/_inhalt.html

² <https://www.gtai.de/en/invest/business-location-germany/economic-profile/biggest-market-at-the-heart-of-europe-769776>

³ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Industrial_production_statistics

fazlasını oluşturmaktadır. Bu KOBİ'lerin birçoğu kendi niş segmentlerinde dünya pazar lideri konumundadır. Bayer, BASF, Daimler, Volkswagen ve Siemens gibi uluslararası lider şirketlerle birlikte Almanya'nın imalat sanayi temelini oluşturmaktadırlar.

Alman yatırımcı için geçerli olan hukuki şartlar, yabancı yatırımcılar için de geçerlilik taşımaktadır. Bir başka deyişle, yabancı yatırımcıların hukuki durumunu düzenleyen bir kanunun yapılmasına gerek duyulmamıştır. Sağlam bir hukuk sistemi, istikrarlı bir politik ortam ve gelişmiş bir altyapıya sahip olduğu için yatırım yapmak için güvenilir bir ülke olarak tercih edilmektedir.

Ayrıca, Avrupa'nın ortasında bulunan merkezi konumu ile küresel marka değeri yatırımcılara çeşitli avantajlar sunmaktadır. Yabancı şirketler Almanya'da şirket kurarak veya stratejik ortaklıklar geliştirerek, AB ülkeleri pazarına ilaveten Orta ve Doğu Avrupa'daki yeni pazarlara açılma şansını yakalamaktadır. Almanya piyasasına hakim olan iş etiği ve disiplini, ayrıca ülkede teknolojik anlamda gelişmişlik düzeyi yabancı yatırımcıların kendi ülkelerindeki şirket imajını güçlenmelerini de sağlamaktadır.

Almanya, son derece gelişmiş bir altyapıya ve dünyanın en yoğun otoyol ağlarından birine sahiptir. Yaklaşık 230.000 kilometre yol ağı — bunun 13.000 kilometreden fazlası otoyoldur — ve yaklaşık 38.000 kilometrelik demiryolu ağı ile Almanya, Avrupa mal taşımacılığının önemli bir kavşak noktasıdır.

Alman işgücü 45 milyondan fazla kişiden oluşmakta ve bu da onu AB'deki en büyük vasıflı işgücü havuzu haline getirmektedir. Almanya'da çalışma saatleri genellikle haftada 40 saat olarak belirlenir ve işverenler, çalışanların sosyal haklarını ve refahını korumak için geniş kapsamlı sosyal güvenlik sistemleri sunarlar. Ayrıca, çalışanlar için tatiller, sağlık sigortası, emeklilik ve diğer sosyal yardımlar sunulmaktadır.

Almanya'nın bir yüksek teknoloji merkezi olması tesadüf değildir. Şirketler sürekli olarak yenilikçi ürün ve hizmetleri pazara sunmak için önemli miktarlarda yatırım yapmaktadırlar.

Almanya'nın ulusal stratejisi, yabancı yatırımcıları cezbetmek ve sürdürülebilir iş ilişkileri kurmak için, güvenli bir yatırım ve iş ortamı oluşturmak için tasarlanmıştır.

Doğrudan Yabancı Yatırım Analizi

Almanya'ya yönelik doğrudan yabancı yatırımlardaki düşüş eğilimi devam etmektedir. Yabancı şirketler tarafından Almanya'da duyurulan yatırım projelerinin sayısı, 2024 yılında bir önceki yıla kıyasla %17 azalarak 608'e gerilemiş olup, bu seviye 2011 yılından bu yana kaydedilen en düşük düzeyi temsil etmektedir. Böylece, Almanya'da yabancı şirketlerin yatırım faaliyetlerinde art arda yedinci yıl da düşüş yaşanmıştır.

Almanya'da yatırım projelerinin sayısı, rekor yıl olan 2017'den bu yana kesintisiz bir şekilde azalmış ve toplamda %46 oranında gerilemiştir. Bu ölçekte bir düşüş, diğer büyük Avrupa ekonomileri arasında gözlenmemektedir. Aynı dönemde Birleşik Krallık'ta yatırım hacmi, Brexit sürecine rağmen %25 oranında azalmıştır.

Almanya'nın zayıf performansının arkasında çeşitli yapısal nedenler bulunmaktadır. Yüksek vergi yükü, yüksek işgücü maliyetleri, pahalı enerji fiyatları ve bürokratik engeller yatırımcılar açısından caydırıcı olmaya devam etmekte; ayrıca yapısal sorunlar ve zayıf ekonomik büyüme görünümü de

yabancı yatırımcıların ilgisini olumsuz etkilemektedir. Almanya'nın ayrıca kamu yönetiminin dijitalleşmesi ve yatırımcı dostu ortamın geliştirilmesi gibi alanlarda diğer Avrupa ülkelerinden geride kaldığı da belirtilmektedir.

Avrupa genelinde 2024 yılında toplam 5.383 adet yabancı yatırım projesi duyurulmuş olup, bu sayı bir önceki yıla göre %5 oranında azalmıştır. Avrupa sıralamasında lider konumunu koruyan Fransa'da yatırım projelerinin sayısı %14 düşüşle 1.025'e gerilemiştir. Birleşik Krallık ise %13'lük düşüşle 853 proje ile ikinci sırada yer almıştır. Büyük Avrupa ekonomileri arasında yalnızca İspanya ve Polonya'da yatırım projelerinde sırasıyla %15 ve %13 oranlarında kayda değer artışlar gözlenmiştir.

Yabancı şirketlerin Almanya'yı yatırım yeri olarak tercih etme eğilimi zayıflarken, Alman şirketlerinin Avrupa genelindeki yatırım faaliyetlerinin güçlü seyrini sürdürdüğü görülmektedir. 2024 yılında Alman şirketlerinin yurtdışında gerçekleştirdiği yatırım projelerinin sayısı %2 artarak 633'e ulaşmıştır. Böylece Alman şirketleri, Amerika Birleşik Devletleri'nin ardından (942 proje) Avrupa'daki en önemli ikinci yatırımcı konumunu korumuştur. Özellikle Doğu Avrupa'da Alman şirketleri, 2023 yılına kıyasla %22 artışla 214 proje ile en büyük yatırımcı konumuna yükselmiştir.⁴ Bu verilerde, yeni iş yeri kurulumu ve istihdam yaratılmasına yönelik yatırım projeleri dikkate alınmakta; portföy yatırımları ile birleşme ve devralma (M&A) işlemleri kapsam dışı bırakılmaktadır.

Alman şirketlerinin en önemli yatırım destinasyonu halen komşu ülke Fransa olmaya devam etmektedir. Bu çerçevede, 136 yatırım projesi ile Almanya, ABD'nin ardından Fransa'daki en büyük ikinci yatırımcı konumundadır. Bununla birlikte, Alman şirketlerinin Fransa'ya yönelik yatırım ilgisinde belirgin bir azalma gözlenmiş; söz konusu yatırımların sayısı geçen yıl %26 oranında düşmüştür.

Diğer taraftan, Fransız şirketlerinin Almanya'ya yönelik yatırımlarının oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. Nitekim 2024 yılında Almanya'da Fransız şirketleri tarafından gerçekleştirilen yatırım projesi sayısı yalnızca 22 olarak kaydedilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yürürlüğe giren Inflation Reduction Act ile birlikte yatırım yeri rekabetinin daha da arttığı ve ABD'nin yatırım merkezi olarak konumunu güçlendirdiği, bunun ise Avrupa ülkeleri aleyhine bir gelişme olduğu değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, söz konusu yasanın Almanya'daki ABD yatırımlarında geçen yıl gözlenen keskin düşüşü yalnızca kısmen açıklayabildiği ifade edilmektedir.

Nitekim diğer ülkelerde ABD kaynaklı yatırım projelerindeki azalışın daha sınırlı düzeyde kaldığı, Avrupa'nın önde gelen yatırım destinasyonları arasında en belirgin düşüşün Almanya'da gerçekleştiği görülmektedir. Bu çerçevede, Avrupa genelinde ABD yatırım projelerinin sayısı %11 oranında azalırken, Birleşik Krallık'ta bu oran %7, Fransa'da %11 olarak kaydedilmiş; buna karşılık Almanya'da %27 oranında gerileme yaşanmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri merkezli şirketler son yıllarda Almanya'daki faaliyetlerini belirgin şekilde azaltırken, Çinli şirketlerin Almanya'ya olan ilgisinin devam ettiği görülmektedir. Çin kaynaklı yatırım projelerinin sayısı 99'dan 96'ya hafif bir düşüş göstermiş olmakla birlikte, son beş

⁴ https://www.ey.com/de_de/newsroom/2025/05/ey-standort-deutschland-2025

yılın ortalama seviyesine yakın seyretmiştir. Bu çerçevede Çin, ilk kez Almanya'daki en büyük yatırımcı konumuna yükselmiş; 90 proje ile ABD'yi geride bırakmıştır.

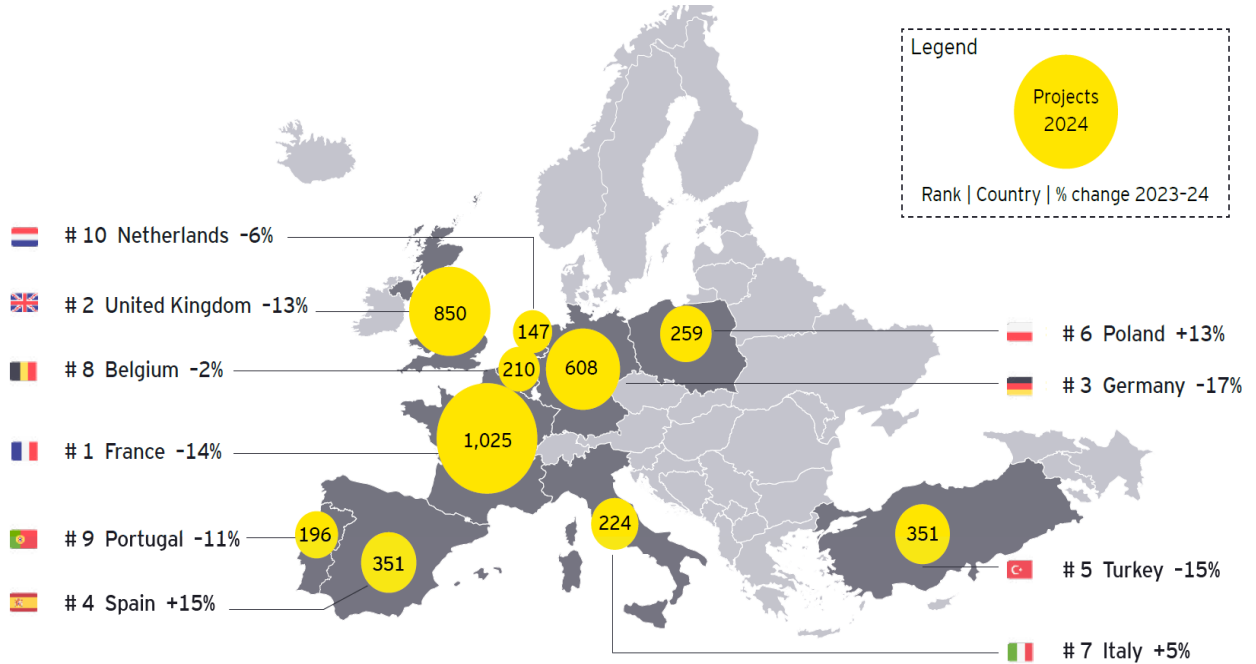
Avrupa genelinde de Almanya'nın, Çinli şirketler açısından açık ara en çok tercih edilen yatırım yeri olduğu dikkat çekmektedir. Nitekim Avrupa'daki toplam 260 Çin kaynaklı yatırım projesinin 96'sı, yani %37'si Almanya'da gerçekleştirilmiştir. Almanya'yı sırasıyla 30 proje ile İspanya, 27 proje ile Fransa ve 22 proje ile Birleşik Krallık izlemektedir.

Önümüzdeki dönemde mevcut durumun iyileşmesine yönelik kısa vadede bir beklenti bulunmadığı, aksine küresel ölçekte belirsizliklerin arttığı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, ABD yönetiminin uyguladığı agresif ve öngörülemez gümrük tarifesi politikalarının, büyük ölçekli şirketler nezdinde ciddi bir belirsizlik ortamı yarattığı; belirsiz çerçeve koşulları nedeniyle şirketlerin yatırım planlarını geçici olarak erteleme eğiliminde oldukları ifade edilmektedir.

Yeni Federal Hükümet, Almanya'nın yatırım yeri olarak cazibesini artırmak amacıyla milyarlarca avroluk bir yatırım paketi hayata geçirmeyi ve bürokrasiyi azaltmayı hedeflemektedir. Söz konusu adımların yeni bir canlanma süreci başlatabileceği değerlendirilmekle birlikte çerçeve koşullarının uzun vadede yeniden öngörülebilir ve güvenilir hale getirilmesi de büyük önem taşımaktadır.

Ulaşım ve enerji altyapısına yapılacak yatırımlar olumlu bir başlangıç teşkil etse de, yatırım ortamının iyileştirilmesi için bürokrasinin azaltılması, vergi yükünün düşürülmesi ve izin süreçlerinin hızlandırılmasının zorunlu olduğu vurgulanmaktadır. Federal Hükümet bu sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yürütmektedir.

2024'de Avrupa'da ilk 10 doğrudan yabancı yatırım ülkesi - Proje sayıları ve 2023-24 değişimi:

Kaynak: EY European Investment Monitor 2025⁵.

⁵ https://www.ey.com/en_gl/foreign-direct-investment-surveys/ey-europe-attractiveness-survey

Fransa, Büyük Britanya ve Almanya'daki Gelişmeler Karşılaştırmalı

Fransa'da yatırım projelerinin gelişimi, pandemi sonrasında başlangıçta Birleşik Krallık ve Almanya'ya kıyasla daha dinamik bir seyir izlemiştir. Nitekim 2021 yılında Fransa'daki yatırım projelerinin sayısı pandemi öncesi seviyelerin üzerine çıkmıştır. Bununla birlikte, 2022 yılından itibaren Fransa'da da yeniden belirgin bir gerileme eğilimi gözlenmiştir.

Üç büyük yatırım destinasyonu arasında en zayıf performans ise açık ara Almanya'da kaydedilmiştir. Almanya'da pandemi sonrası bir toparlanma yaşanmamış; yatırım projelerinin sayısı 2017 yılından bu yana kesintisiz bir şekilde düşüş göstermiştir.

Avrupa'da 2023 ve 2024 yıllarında sektörlere göre yabancı yatırım projelerinin sayısı:

Sıra	Sektör	2023	2024	Değişim (%) 2023/2024	Pazar Payı 2024 (%)
1	Yazılım & IT Hizmetleri	954	785	-18%	15%
2	Kurumsal Hizmetler	556	678	+22%	13%
3	Makine	424	454	+7%	8%
4	Otomotiv / Taşıt Araçları	445	436	-2%	8%
5	Taşımacılık & Lojistik	457	411	-10%	8%
6	Finansal Hizmetler	329	312	-5%	6%
7	Elektrik / Elektronik	316	304	-4%	6%
8	Gıda / Perakende	266	286	+8%	5%
9	Kimya	255	244	-4%	5%
10	Enerji	302	240	-21%	4%

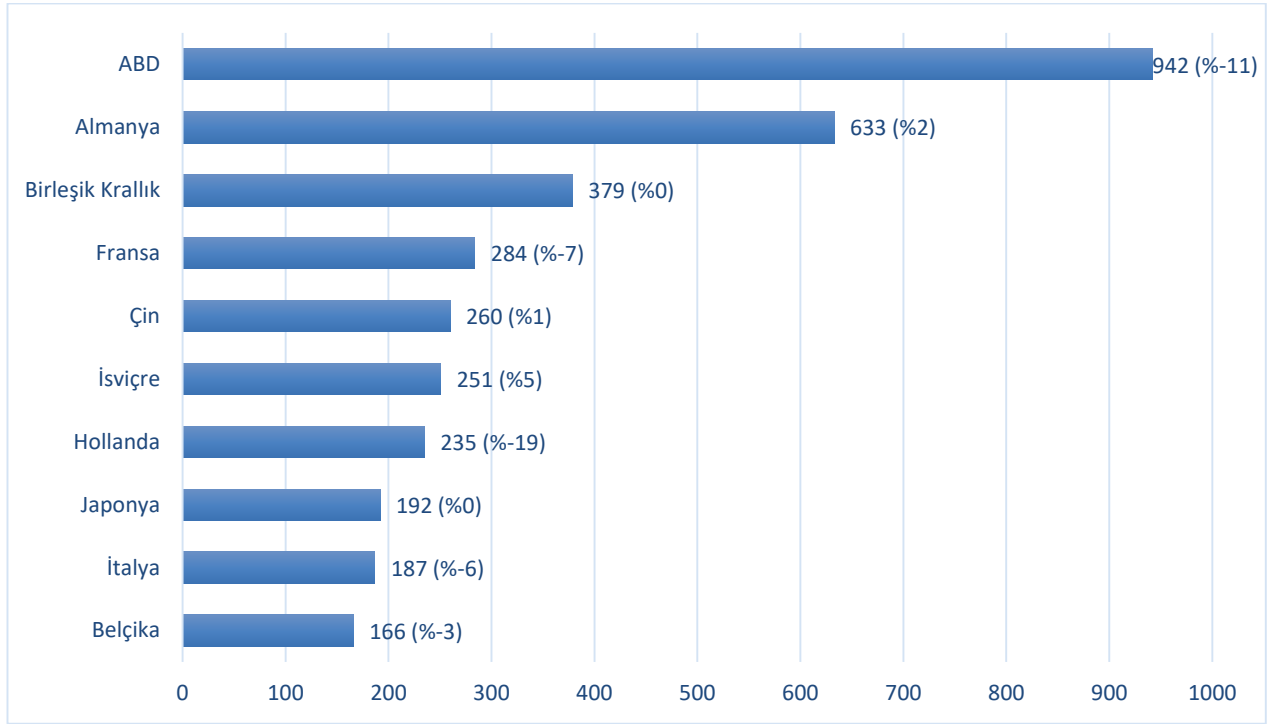
T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Geçtiğimiz yıl itibarıyla sektörler bazında gelişim farklılık göstermiştir. Yazılım ve bilişim (IT) sektöründe yatırım faaliyetlerinde belirgin bir gerileme yaşanırken, kurumsal hizmetler alanında yatırımların kayda değer ölçüde arttığı gözlenmiştir.

Sanayi sektörleri içerisinde yer alan makine ve otomotiv/taşıt araçları endüstrilerinde ise 2024 yılında görece istikrarlı bir seyir izlenmiştir.

Öte yandan, bir önceki yıl güçlü bir artış kaydeden enerji arzı sektöründe yatırımların 2024 yılında belirgin şekilde azaldığı görülmektedir.

2024 yılında Avrupa'ya Ülkelere Göre Yapılan Yatırım Proje Sayıları ve 2023 Yılına Göre Değişimi

Kaynak: EY European Investment Monitor 2023.

Avrupa genelinde, geçen yıl da en fazla yeni yatırım projesi ABD merkezli şirketler tarafından açıklanmıştır; ancak proje sayısı bir önceki yıla kıyasla %11 oranında azalmıştır. Avrupa'daki ikinci en önemli yatırımcı konumundaki Almanya ise yatırımlarını hafif bir artışla %2 oranında yükseltmiştir.

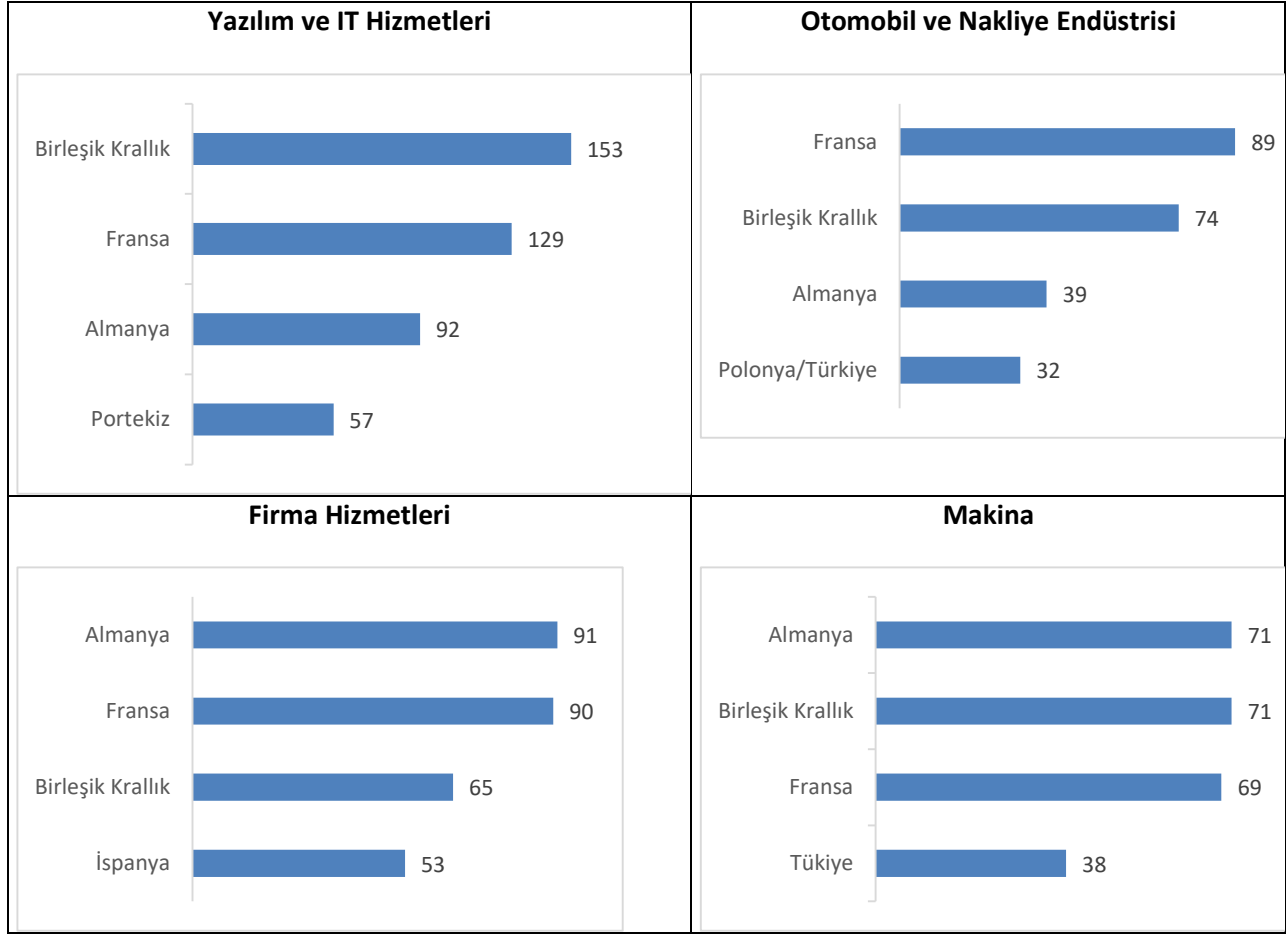
Oluşturulan istihdam bakımından yapılan sıralamada, ABD (58.144) ve Almanya (46.293) ilk sıralarda yer almakta olup, söz konusu ülkeleri Çin izlemektedir. Çinli şirketler tarafından yaklaşık 25.000 yeni istihdam oluşturulmuş olup, bu rakam bir önceki yıla kıyasla %54 oranında artışa işaret etmektedir.

Yazılım geliştiricileri ve çevrimiçi platform sağlayıcılarını içeren dijital sektör yıllar boyunca Avrupa'daki en fazla yatırım projesine kaynaklık eden alan olmuş, aynı zamanda en fazla yeni istihdamın yaratıldığı sektör konumunu da korumuştur. Ancak bu durum geçtiğimiz yıl değişmiştir: Sektörde yaratılan istihdam sayısı %37 oranında azalmış ve bu keskin düşüş neticesinde otomotiv sektörü en fazla istihdam yaratan sektör hâline gelmiştir. İşletme hizmetleri sektöründeki yatırımlar,

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

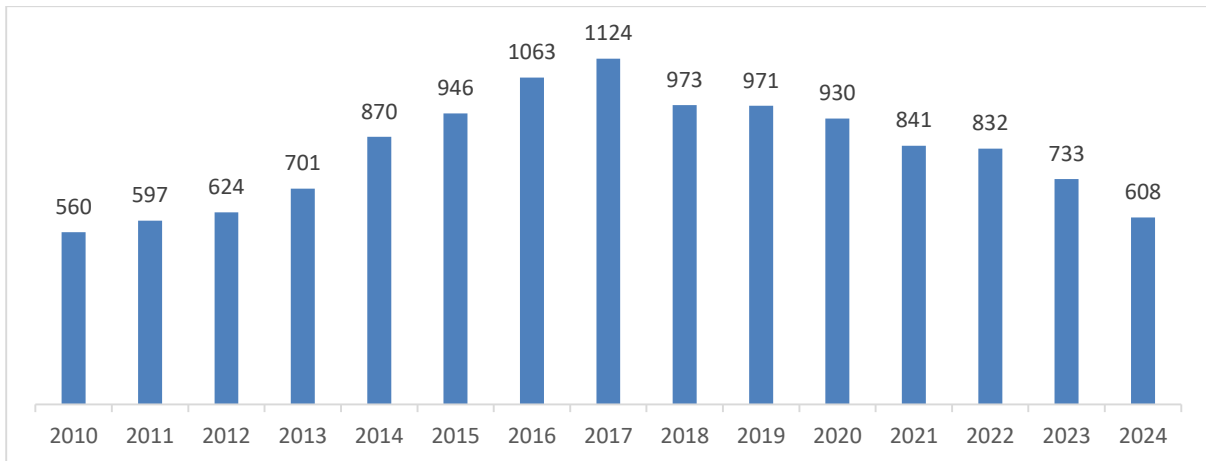
geçen yıl bir önceki yıla kıyasla kayda değer ölçüde (%40) daha fazla yeni istihdam yaratılmasına katkı sağlamıştır.

2024 yılında hedef sektörlere ve hedef ülkelere göre gerçekleştirilen yabancı yatırım projelerinin sayısı

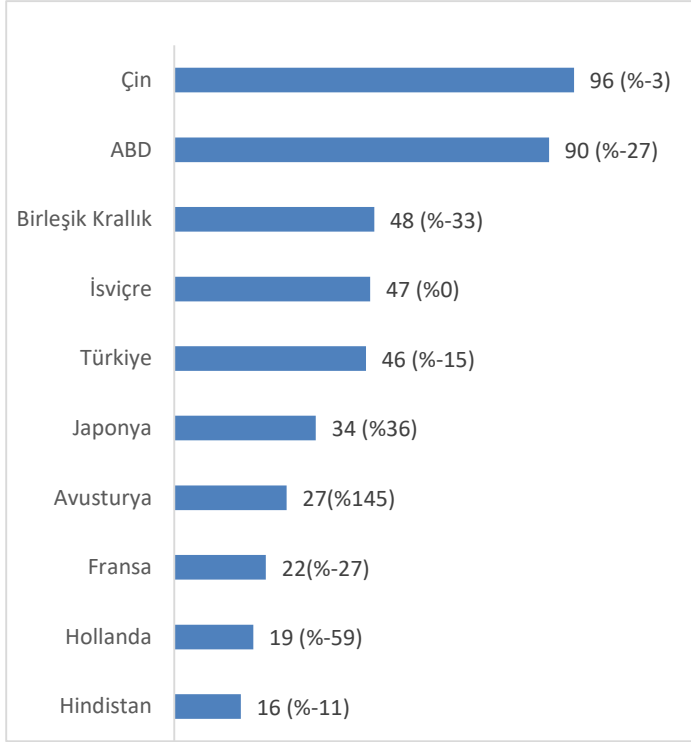

Almanya’da yabancı şirketler tarafından gerçekleştirilen yatırım projelerinin sayısı, 2024 yılında üst üste altıncı kez gerilemiştir. 608 yatırım projesi ile toplam yatırım sayısı, 2011 yılından bu yana kaydedilen en düşük seviyeye düşmüştür. Bunun yanı sıra, yatırım düzeyi 2017 yılındaki rekor seviyeye kıyasla %46 daha düşük gerçekleşmiştir.

Almanya’da Yıllara Göre Gerçekleşen Yabancı Yatırım Proje Sayıları:

Almanya’da Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımların Ülkelere Göre Proje Sayıları:

ABD’li şirketler, geçtiğimiz yıl Almanya’daki faaliyetlerini ortalamanın üzerinde bir oranda azaltmıştır. Almanya’daki proje sayısı %27 oranında düşerken, bu oran Avrupa genelinde %11’de kalmıştır.

ABD’li şirketlerin Almanya’da yatırım projeleri gerçekleştirmeye yönelik ilgisinin uzun süredir belirgin şekilde azalma eğiliminde olduğu gözlenmektedir. Nitekim, 2018 yılında kaydedilen ve 220 ABD menşeli projenin gerçekleştirildiği zirve seviyeye kıyasla, 2024 yılı itibarıyla söz konusu yatırımlarda %59 oranında bir düşüş meydana gelmiştir.

2023 yılına kıyasla kaydedilen %27’lik gerileme ise, 2010 yılında veri derlemesinin başlamasından bu yana en yüksek yıllık düşüş olarak dikkat çekmektedir.

Mevcut ABD gümrük vergisi politikaları çerçevesinde, 2025 yılı itibarıyla ABD’nin yurtdışı yatırımlarında ilave bir azalış öngörülmekte olup, bu durumun Almanya’yı da olumsuz yönde etkilemesi beklenmektedir.

Çinli şirketler, geçtiğimiz yıl Almanya’da ABD’li şirketlere kıyasla daha fazla yatırım projesi açıklayarak ilk kez öne çıkmıştır. Düşük bir başlangıç seviyesine rağmen, Avusturya ve Japonya menşeli şirketlerin Almanya’daki yatırımlarında kayda değer bir artış yaşanmıştır. Öte yandan, Almanya’nın batı komşuları olan Fransa ve Hollanda’nın yatırım faaliyetlerinde ise ciddi bir düşüş meydana gelmiştir. Nitekim, geçtiğimiz yıl Fransız şirketler tarafından Almanya’da gerçekleştirilen 22 projeye karşılık, Alman şirketler Fransa’da 136 yatırım projesi hayata geçirmiştir.

Alman şirketleri yatırımlarında halen öncelikli olarak komşu ülke Fransa’yı tercih etmektedir. Bu çerçevede Almanya, 136 yatırım projesi ile ABD’nin ardından Fransa’daki en büyük ikinci yatırımcı konumundadır. Bununla birlikte, Alman şirketlerinin Fransa’daki yatırımlarında son dönemde belirgin bir gerileme yaşanmış; 2022 yılında 209, 2023 yılında ise 183 proje kaydedilmiştir.

Buna karşılık, Fransız şirketlerin Almanya’daki yatırım faaliyetlerinin oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. Nitekim, 2024 yılı itibarıyla Almanya’da yalnızca 22 Fransız menşeli yatırım projesi gerçekleştirilmiştir. Fransız yatırımlarının başlıca hedef ülkesi ise 50 proje ile Birleşik Krallık olmuştur.

Alman şirketleri açısından Avrupa’daki ikinci en önemli yatırım destinasyonu ise geçtiğimiz yıl itibarıyla ilk kez Polonya olmuş; bu ülkeyi Avusturya ve Türkiye takip etmiştir. Öte yandan, uzun

yıllar Alman yatırımcılar için ikinci sırada yer alan Birleşik Krallık, söz konusu dönemde altıncı sıraya gerilemiştir.

Genel çerçevede değerlendirildiğinde, Alman şirketleri geçtiğimiz yıl Avrupa genelinde 633 yatırım projesi gerçekleştirmiş veya başlatmış olup, bu projeler kapsamında yaklaşık 46.300 yeni istihdam oluşturulmuştur. Buna karşılık, Avrupa ülkelerinden Almanya'ya yönelik yatırım faaliyetleri daha sınırlı kalmış; 2023 yılında 400 olan proje sayısı 2024 yılında 320'ye gerilemiş ve bu projeler kapsamında yaklaşık 9.200 kişilik istihdam yaratılmıştır (önceki yıl: 9.000).

Diğer taraftan, 2026 yılı Kearney Doğrudan Yabancı Sermaye Güven Endeksi'ne⁶ göre Almanya dünyadaki yatırım yapılabilir ülkeler arasında ABD, Kanada, Japonya ve Çin'den sonra 5. sırada yer almıştır. Söz konusu endekse göre Almanya'yı sırasıyla Birleşik Krallık, Fransa, Singapur, Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan Güney Kore ve Avusturalya takip etmektedir.

Almanya, yenilikçi ürünlerin geliştirilmesinde güçlüdür. "Made in Germany" (Almanya Malı) ifadesi, uluslararası alanda kaliteyi temsil eder ve iş gücünün yüksek niteliklerine işaret eder. Araştırma ve geliştirme faaliyetleri devlet tarafından özellikle desteklenmektedir. Bu bağlamda, şirketlerin Alman ya da yabancı olmasına bakılmaksızın hepsi eşit şekilde muamele görür.

Küresel tedarik zincirinde yaşanan değişikliklerden ve tedarik zincirinde birçok Avrupa ülkesinin Çin, Hindistan, Güney Kore ve ABD'ye olan bağımlılıklarını azaltması zorunluluğundan dolayı, Almanya'nın bu durumdan da faydalanabilecek potansiyele sahip olduğu değerlendirilmektedir.

Korona sonrası dönemde sürdürülebilirlik konularının yatırımlarda eskisinden daha büyük bir rol oynaması beklenmektedir. Özellikle Yeşil Mutabakatın yatırım ortamı üzerinde belirleyici bir etkisinin olacağı düşünülmektedir. Çelik, kimya ve mobilite alanlarındaki bazı iş modellerinde, önümüzdeki yıllarda derin bir dönüşüm geçirileceği tahmin edilmektedir. Birçok sektörün gelecekte var olmasının anahtarının, yeni teknolojilere yapılacak yatırımlar olduğu değerlendirilmektedir.

Öte yandan, Almanya'da iş gücü maliyetleri diğer pek çok ülkeye kıyasla yüksek olduğundan, özellikle emek-yoğun üretim alanları, yabancı yatırımcıları çekme açısından zayıf kalmaktadır. Ayrıca şirketlerin yönetim kurullarında, belirli sayıda işçi temsilcilerinin bulunması mecburiyeti gibi yükümlülükler de yabancı yatırımcılar için cazip olmamaktadır.

Almanya, genel olarak yatırım için cazip olmakla birlikte, bazı yapısal ve idari faktörler yatırım kararlarını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu çerçevede, yatırım ortamına ilişkin başlıca kısıtlayıcı unsurlar olarak; bürokratik süreçler, vergi yükü ve karmaşıklığı, yüksek işgücü maliyetleri, nitelikli personel temininde güçlükler, yüksek enerji maliyetleri ve yetersiz dijital altyapı öne çıkmaktadır.⁷

2. İŞ ORTAMINA İLİŞKİN GENEL GÖSTERGELER

2025 yılında Almanya'nın Gayrisafi Yurt İçi Hasılası (GSYH) yaklaşık 4,47 trilyon Avro olarak gerçekleşmiş olup, nominal bazda önemli bir artış kaydedilmiştir. Bununla birlikte söz konusu artış büyük ölçüde enflasyondan kaynaklanmakta olup, fiyat etkilerinden arındırılmış (reel) veriler

⁶<https://www.kearney.com/foreign-direct-investment-confidence-index>

⁷ <https://www.kfw.de/PDF/Download-Center/Konzernthemen/Research/PDF-Dokumente-Fokus-Volkswirtschaft/Fokus-2025/Fokus-Nr.-485-Januar-2025-Investitionen.pdf>

incelendiğinde Alman ekonomisinin hâlen durgunluk sınırında seyrettiği görülmektedir. Nitekim reel GSYH bir önceki yıla göre yalnızca %0,2 oranında artış göstermiştir.

Öte yandan, önceki iki yılda ekonomik performans sırasıyla %0,5 ve %0,9 oranlarında daralmış olup, Almanya ekonomisinin iki yıl üst üste küçülmesi durumu en son 20 yılı aşkın bir süre önce gözlemlenmiştir.

2024 yılında kişi başına düşen GSYH yaklaşık 53.516 Avro (yaklaşık 83,5 milyonluk bir nüfusa göre) olarak gerçekleşmiştir. Kişi başına düşen GSYH büyüme hızı 2024-2025 yılları baz alındığında yüzde 3,24'tür.

Tüketici Fiyat Endeksi (HICP) ile ölçülen enflasyon oranının, 2024 yılında ortalama yüzde 2,2 artış kaydettiği ve 2023 yılındaki yüzde 5,9 ve 2022 yılındaki yüzde 6,9'luk oranlara göre önemli bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Enflasyon oranlarında kaydedilen düşüşte enerji fiyatlarının nispeten istikrar kazanması ve tedarik zinciri baskılarının azalmasının rolü olduğu; ancak gıda fiyatları ve hizmet maliyetlerinin bu süreçte yükselmeye devam ettiği görülmektedir. Almanya'da enflasyon oranı 2025 yılında bir önceki yıla kıyasla ortalama %2,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu gelişmeyle birlikte, enflasyonda gözlenen ılımlı seyir devam etmiş olmakla birlikte, oran Avrupa Merkez Bankası'nın %2,0 düzeyindeki hedefinin bir miktar üzerinde kalmıştır.

Almanya'da işsizlik oranı, ekonomik daralmanın da etkisiyle zayıflayan işgücü piyasasının bir sonucu olarak, 2023 yılında yüzde 5,7'den 2024'te yüzde 6,0'ya yükselmiştir. Almanya'da işsizlik oranı 2025 yılı yıllık ortalamasında %6,3 seviyesinde gerçekleşmiş olup, bu oran bir önceki yıla kıyasla tekrar artış göstermiştir.

2025 yılında Almanya'da istihdam edilen kişi sayısı, 2020 yılından bu yana ilk kez azalmıştır. Ancak 2020 yılında yaşanan düşüş, COVID-19 pandemisi kapsamında uygulanan kısıtlamaların (kapanmalar, hizmetler sektöründe daralma vb.) hem iç piyasa hem de Almanya açısından kritik öneme sahip ihracat pazarları üzerinde yarattığı eş zamanlı ve küresel etkiler nedeniyle istisnai nitelik taşımıştır.

2025 yılındaki istihdam gerilemesi ise sınırlı düzeyde gerçekleşmiş olup, 2024 yılında yaklaşık 46 milyon kişi ile ulaşılan rekor istihdam seviyesinin ardından gelmiştir. Bununla birlikte, 2025 yılındaki düşüşün 2020'den farklı olarak daha ziyade yapısal nedenlerden kaynaklandığı, konjonktürel etkilerin ise görece daha sınırlı olduğu değerlendirilmektedir.

Son yıllarda Almanya ekonomisinde gözlenen dalgalanmalar, başlangıçta pandemi süreci ve Rusya-Ukrayna Savaşı kaynaklı ekonomik etkilerle şekillenmiştir. Yüksek enerji maliyetleri ve bürokratik yükler, Almanya'nın sanayi açısından mevcut yapısal dezavantajları arasında yer almakta olup, söz konusu krizler bu sorunları daha da belirgin hale getirmiştir. Buna ilave olarak, sanayide karbonsuzlaşma süreci önemli dönüşüm maliyetleri doğurmakta; otomotiv sektöründe elektrikli mobiliteye geçişte yaşanan gecikmeler ise, özellikle Almanya'nın en önemli ihracat pazarlarından biri olan Çin'de satışların gerilemesine yol açmakta ve diğer pazarlarda Çin'le yaşanan rekabeti zorlaştırmaktadır.

Şubat 2025 itibarıyla Donald Trump'ın ikinci başkanlık dönemine başlamasıyla birlikte, ABD'nin yeniden devreye aldığı korumacı ticaret politikaları ve küresel ticaret gerilimleri, ihracata dayalı Alman sanayisi açısından ilave bir risk unsuru oluşturmuştur. ABD'nin gümrük tarifeleri politikası

ile eş zamanlı olarak iklim politikalarında geri adım atması ve karbonsuzlaşma hedeflerinden uzaklaşması, diğer bazı sanayileşmiş ülkelerde de benzer eğilimleri tetiklemiş ve küresel ölçekte fosil yakıt kullanımına yönelik yeniden yönelimi güçlendirmiştir.

Söz konusu konjonktürel ve yapısal belirsizlikler, firmaların yatırım kararlarını ertelemesine ve istihdam artışını sınırlamasına yol açmaktadır. Nitekim 2025 yılında istihdam kaybı ağırlıklı olarak imalat sanayinde gerçekleşirken, hizmetler sektöründe istihdam artışı devam etmiştir. Aynı dönemde işsizlik oranı %6,3'e yükselmiş; buna karşın gayrisafi yurt içi hasılanın yaklaşık %0,1–0,2 oranında sınırlı büyüme kaydetmesi sayesinde kitlesel işten çıkarmalar veya yüksek sayıda iflas vakaları gözlenmemiştir. Açık iş sayısı ise 2026 yılı başı itibarıyla üst üste dördüncü yıl gerileyerek yıllık ortalama yaklaşık 598 bin seviyesine düşmüştür.

Tüm bu yapısal sorunlara rağmen, istihdamdaki düşüşün sınırlı kaldığı görülmektedir. Bunun temel nedenlerinden biri, Almanya'da uzun süredir devam eden ve demografik gelişmelerle daha da derinleşmesi beklenen nitelikli işgücü açığıdır. Önümüzdeki on yıl içerisinde yaklaşık 20 milyon Baby Boomer kuşağı mensubunun emekli olması öngörülmektedir. Bu açığın önemli ölçüde yurtdışından nitelikli işgücü temini yoluyla karşılanması gerekmektedir.

Bununla birlikte, uluslararası nitelikli işgücü açısından Almanya'nın cazibesinin sınırlı olduğu; göç politikalarının daha kısıtlayıcı bir eğilim göstermesiyle birlikte ülkeye yönelen göç akımlarında azalma yaşandığı değerlendirilmektedir. Özellikle yüksek vasıflı işgücünün küresel ölçekte alternatif seçeneklere sahip olması, Almanya'nın bu alandaki rekabet gücünü olumsuz etkilemektedir.

Hâlihazırda en fazla açık pozisyonun bulunduğu meslek grupları arasında satış ve perakende alanındaki çeşitli meslekler, ulaştırma ve lojistik sektörü ile sağlık hizmetleri (özellikle bakım personeli) öne çıkmaktadır.

Almanya'da 23 Şubat 2025 tarihinde yapılan parlamento seçimleri CDU/CSU'nun (yüzde 28,6'lık oy oranı) birinci parti olmasıyla sonuçlanmış, onu AfD (%20,8) ve SPD (%16,4) izlemiştir. Almanya'da Mayıs 2025 tarihi itibarıyla CDU/CSU ile SPD'nin kurmuş olduğu "büyük koalisyon" 6 Mayıs 2025 tarihinde görevine başlamıştır. CDU Parti Lideri Friedrich Merz'in başbakanlığındaki yeni hükümetin planları arasında bürokrasiyi azaltmak, idari süreçleri basitleştirmek, yatırımları teşvik etmek için vergi indirimleri yapmak, kritik altyapılar için 500 milyar avroluk fon tahsisi, daha fazla mali alan yaratmak için borç freninin reformu gibi hususlar yer almaktadır.

Almanya'nın dış ticareti 2025 yılında ılımlı bir artış eğilimi sergilemiştir. Alman İstatistik Kurumu verilerine göre, 2025 yılı itibarıyla ihracat yaklaşık 1,56 trilyon avro, ithalat ise yaklaşık 1,36 trilyon avro seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu çerçevede dış ticaret dengesi yaklaşık 200 milyar avro fazla vermiştir. Bir önceki yıla kıyasla hem ihracatta hem de ithalatta artış gözlenmiş olup, ithalattaki artışta iç talepteki kısmi toparlanma ve ara malı talebindeki yükseliş etkili olmuştur. Buna karşın, küresel talepteki zayıflama ve süregelen ticari belirsizlikler dış ticaret hacmindeki artışı sınırlayan başlıca unsurlar olmuştur.

Almanya ekonomisinin kısa vadede birkaç kritik zorlukla karşı karşıya olduğu değerlendirilmektedir. İlk olarak enerji fiyatları istikrara kavuşmasına rağmen yüksek kalmaya devam etmekte ve bu durum kimya ve imalat gibi enerji yoğun sektörleri zorlamaktadır. Ayrıca

zayıf küresel talep, özellikle Çin ve ABD konusunda yaşanan gelişmeler hâlihazırda durgun olan dünya piyasalarını zorlamakta ve ihracat fırsatlarını azaltmaktadır. Öte yandan, Almanya'nın bazı yapısal sorunları da yatırımların önüne negatif bir faktör olarak çıkmaktadır. Aşırı bürokrasi, özellikle yeni kurulan şirketler için yük oluşturmakta ve yatırımı engellemektedir. Ayrıca Almanya'nın eskiyen ulaşım ve dijital altyapısı, bu alana yetersiz yatırım yapılması üretkenliği engellemektedir. Yine işgücü sıkıntısı da önemli bir olumsuz faktördür, demografik gerileme ve beceri uyumsuzlukları işgücü kısıtlamalarını daha da arttırmaktadır. ABD'nin uyguladığı ilave gümrük tarifeleri ve olası misilleme önlemleri gibi ticaret politikası araçları de ihracat sektörleri için ekstra riskler barındırmaktadır. Yüksek faiz oranları ve ekonomik belirsizlik de, özellikle inşaat ve ekipman alanlarında özel yatırımları olumsuz etkilemektedir.

Öte yandan, Almanya'nın doğrudan yabancı yatırım çekmesinin önündeki temel zorlukların başında uzun onay süreçlerinin yatırımcıları, özellikle de yeni kurulan şirketleri caydırması sebebiyle bürokrasi, yüksek enerji ve işçilik maliyetlerinin rekabet gücünü azaltması sebebiyle yüksek maliyetler, seçim sonrası politika değişiklikleri ve ticaret gerginlikleri gerginlik yaratması nedeniyle politik belirsizlikler, eskiyen ulaşım ve dijital ağların verimliliği sınırlandırması nedeniyle altyapı açıkları ve diğer ülkelerin daha elverişli vergi rejimleri veya teşvikler sunması gerekçesiyle vergi ve teşvik sisteminin rekabetçi olmaması sayılmaktadır. Yabancı yatırımlara uygunluk açısından takip edilen Heritage Foundation'ın 2024 Ekonomik Özgürlük Endeksi, Almanya'yı 72,1 puanla "çoğunlukla özgür" olarak derecelendirilmektedir (Heritage Foundation).

II. ŞİRKET KURULUMUNA İLİŞKİN MEVZUAT

a) Şirket Kurulumu

Almanya'da işletmeler üç farklı hukuki şekilden biriyle kurulabilmektedir;

- Tek kişilik şahıs şirketi
- Birden fazla ortaklı şahıs şirketi
- Sermaye şirketi

Bir şirketin şekli ortaklık ve sermaye yapısı ile hukuki sorumluluk bakımından farklılıklar arz etmektedir. Almanya Ticaret Hukuku, yabancılara, istedikleri her alanda ticari faaliyet yürütme hakkı tanısa da Alman Yabancılar Hukuku tarafından bazı sınırlandırmalar mevcuttur.

Kendi işini kuran girişimcilerin işletme tarzı olarak sermaye şirketlerini tercih etmesinin en önemli nedeni, sermaye şirketlerinin, kişinin şahsi mal varlığını sorumluluk alanı dışında tutmasıdır. Ortaklar, ticari faaliyetlerde, şirkete ortaklık yaptıkları sermayeleri oranında sorumluluk almaktadır. Ortaklar veya kurucu üyeler sermayeyi temin etmekte olup, şirket yönetimine aktif olarak katılımları zorunlu değildir. Sermaye şirketlerine örnek olarak GmbH, UG (sınırlı sorumlu), Limited & Co.KG ve AG verilebilir. Diğer sermaye şirketleri olarak, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkete (Kommanditgesellschaft auf Aktien), kısa adıyla „KgaA“ tarzı şirketleri anmak gerekir.

Şahıs şirketlerini sermaye şirketlerinden ayıran ortak özellik, oluşacak zararların şahsi mal varlığıyla ödenmesidir. Her halükarda şirketi açacak olan şahsın asgari bir sermaye ile başlaması gerekmemektedir. Tek kişilik şahıs şirketlerini, birden fazla ortaklı şahıs şirketlerinden ayıran temel özellik ise, tek kişilik şirket sahibinin aynı zamanda şirketin yöneticisi olmasıdır.

Bu tür, tipik tüccar işletmelerinin aksine, kolektif şirket gibi birden fazla ortaklı şahıs şirketlerinde tek kişi, yalnız başına karar vermez. Ticari bir işlem için karar alınması gerekiyorsa, bütün ortakların onay vermesi gerekir. Hem şahıs şirketleri hem de birden fazla ortaklı şahıs şirketlerinde kişinin yıllık geliri 24.500 Euro altında kalırsa kurumlar vergisi ödemesi gerekmez. Her iki işletme türünde de asgari bir sermaye zorunluluğu yoktur. İşletme masrafı sermaye şirketlerine kıyasla oldukça düşüktür. Birden fazla ortaklı şahıs şirketlerine örnek olarak GbR, KG, OHG, PartG ve GmbH &Co. KG. verilebilir.

b) Şirket Türleri

Almanya’da faaliyet gösteren başlıca şirket türlerini Tek Kişilik Şahıs İşletmesi, Kolektif Şirket, Kolektif Ortaklık Şirketi (OHG), Partnergesellschaft (PartG), Komandit Şirket (KG), Limited Şirket (GmbH), Mini GmbH (UG), GmbH &Co. KG ve Anonim Şirket (AG) şeklinde sıralamak mümkündür.

- Tek Kişilik Şahıs İşletmesi

Tek kişilik şahıs işletmelerin tüm sorumluluğu ve kontrolü, tam anlamıyla işletmelerin sahibine aittir. Bu tür işletme şekli, küçük esnaf, zanaatkarlar, hizmet sektöründe faaliyet gösteren işletmeler ve serbest meslek sahipleri için idealdir. İşletme kurulurken farklı bir hukuksal şekil seçilmediyse, tek kişilik işletme şekli kendiliğinden geçerli olur. Tüccar sınıfına giren tek kişilik işletmenin ticaret sicil kaydı yaptırması zorunludur. Küçük esnafta ise isteğe bağlıdır. Asgari bir sermaye ihtiyacı yoktur. Tek kişilik şahıs şirketlerinde, işletme sahipleri, oluşabilecek her hangi bir zararı karşılamak zorundadır ve tüm mal varlıklarıyla sorumludur. Başlangıç için bir işletmenin sadece bir sahibi varsa, tek kişilik şahıs işletmesi, hukuki şekil olarak idealdir.

- Kolektif Şirket (GbR)

Küçük esnaf, muayenehaneler, iş ortaklıkları ve serbest meslek sahipleri için idealdir. En az iki ortak ile kurulur. Asgari sermaye gerekmez. Ortaklar şirketlerinin borçlarını tüm mal varlıklarıyla karşılamakla kişisel olarak da yükümlüdür. Her türlü iş ortaklığı bir GbR şirket şeklini alabilir. Özel formalitelere ihtiyaç yoktur, sözlü olarak da bir anlaşma yapılırsa yeterli olur. Bununla birlikte, şirket anlaşmanın yazılı yapılması tavsiye edilir.

- Kolektif Ortaklık Şirketi (OHG)

Bu tür çok ortaklı şahıs şirketleri yüksek itibara sahiptir. En az iki ortak tarafından kurulur ve ticaret sicil kaydı yapılması gerekir. Asgari sermaye ihtiyacı yoktur. Şirket ortakları şirketin borçlarına karşılık kişisel mal varlıklarıyla sorumludur.

- Partnergesellschaft (PartG)

En az iki ortak ile kurulan bir şirket türüdür. Yazılı ortaklık anlaşması ve ortaklık kaydı yapılır. Asgari sermaye ihtiyacı yoktur. Ortaklar, şirketin borçlarına karşılık kişisel mal varlıklarıyla sorumludur. Fakat sadece işin yapılması sırasında hatayı yapan kişi sorumluluk taşır. Partnergesellschaft, limited şirket (GmbH) kurmakta zorlananlar için iyi bir alternatif oluşturmaktadır. Bu şirket türü, aynı çatı altında iş yapmak isteyen farklı serbest meslek gruplarına ait ortakların iş birliğine uygundur. Yasal olarak sorumlulukları sınırlı olan serbest meslek sahipleri, bu şirket çatısı altında iş yaparken ayrı bir sigorta yaptırmak zorundadır.

- Komandit şirket (KG)

Ek sermaye ihtiyacı olan tüccarlar ya da kişisel olarak sorumluluk almak istemeyen ortaklar için bir alternatif teşkil eder. Ticaret sicil kaydı gerektirir. Asgari sermayeye ihtiyaç yoktur. Sınırsız sorumlu ve sınırlı sorumlu ortaklardan oluşur. Sınırlı sorumlu olan ortakları şirketinize ortak olarak aldığınızda daha kolay bir şekilde finansman kaynağına kavuşabilirsiniz. Komandite ortak (kişisel sorumluluk taşıyan ortak), şirketin borçlarını tek başına üstlenir. Komanditer ise şirkete olan katılımı kadar sorumluluk taşır.

- Limited Şirket (GmbH)

Almanya'daki Türkler tarafından kurulan yaklaşık her 10 firmadan biri, Almanca kısaltmasıyla GmbH yani limited şirket statüsü taşımaktadır. Tüzel kişiliğe sahip bu işletmelerin toplumdaki itibarı yüksek olduğu için, Türk girişimcilerin şahıs şirketlerinden sonra en çok tercih ettiği şirket türüdür.

Açılımı „Gesellschaft mit beschränkter Haftung“ yani Türkçesiyle sınırlı sorumluluğa sahip şirket olan GmbH şirketleri tek kişi ile de kurulabilir. Ortakların malvarlığından bağımsız olarak kendisine ait sermayeye sahiptir. Yabancı ülke vatandaşları tarafından özel bir izine gerek olmaksızın kurulabilir. Yabancılar GmbH'lara ortak olmak için de özel bir izin almak zorunda değildir. Tüzel kişi sıfatıyla davacı ve davalı ehliyetine sahiptir. Ortaklar Türk Hukukundan farklı olarak vergi borçları gibi kamuya ait borçlardan şahıs olarak sorumlu olmazlar. Şirket bir müdür tarafından temsil edileceği için, ortakların devamlı surette Almanya'da bulunmaları da gerekmez. Bu nedenle Almanya'da ikamet etmeyen ortakların oturma izni almaları da gerekmemektedir. Diğer bir deyişle, ortak sıfatı sürekli veya geçici olarak Almanya'da ikamet hakkına bağlı değildir.

GmbH kuran bir girişimcinin şirketi, gerçek GmbH statüsüne geçinceye kadar, yani ticaret siciline kaydedilip onay alıncaya kadar iki aşamadan geçer.

1. Vorgründungsgesellschaft (Şirket sözleşmesi öncesi ortaklık): Ortaklar, bağlayıcı niteliğe sahip bir şirket sözleşmesi yapıncaya kadar yaptıkları ticari işlemlerden -GmbH için olsun veya olmasın- şahıs olarak sorumludur.
2. Vorgesellschaft (Kuruluş halindeki şirket): Ortaklar arasında noterce düzenlenmiş bir limited şirket sözleşmesinin yapılmasından sonra, şirketin ticaret siciline kaydı yapıncaya ve onaylanıncaya kadarki döneme verilen addır. Bu süreçte şirket, ticaret unvanında yer alması gereken "kuruluş aşamasında" ekiyle ticari faaliyet gösterebilir. Şirket henüz sicile tescil ettirilmediğinden dolayı, bu aşamada işlem yapan kişiler bütün malvarlığı ile şahsen ve müteselsilen sorumlu tutulurlar.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

GmbH, borçlarından tüm malvarlığı ile sorumludur. Ortakların sorumluluğu ise GmbH'nin isminden de anlaşıldığı gibi sınırlıdır. Kural olarak ortaklar, GmbH'nin borçlarından kişisel malvarlıklarıyla sorumlu tutulmazlar. Sermayenin kaybı durumunda da ortaklar sadece şirkete ödedikleri veya ödemeye mükellef oldukları sermaye payları oranında sorumlu tutulurlar.

Sermaye payının en az yarısı GmbH'nin kuruluşunda ödenmek zorundadır, iflas durumunda ortaklar eğer sermaye payının geri kalan kısmını ödemişlerse, ancak bu kısmından sorumlu tutulabilirler.

Kommandit (Kommanditgesellschaft) ve Kollektif Şirketlerin (OffeneHandelsgesellschaft) aksine GmbH'nin kuruluşu ancak yazılı bir sözleşme ile olur. Ayrıca şirket sözleşmesinin noterce düzenlenmiş olması gerekir.

Halk arasında mini GmbH veya 1-Euro GmbH olarak adlandırılan işletme şeklini göz ardı edecek olursak, GmbH'nin kuruluş aşamasındaki sermayesinin en az 25.000 Euro, her payın itibari değerinin ise en az 100 Euro olması gerekmektedir. GmbH'nin kuruluş sermayesi yükseldikçe, ticari ortakları ve bankalar karşısındaki itibarı da artmaktadır. Şirketin ana sermayesinin zaman içinde artırılması mümkündür.

Normal GmbH'larda sermaye payları mal olarak (ayni) veya nakdi olarak yatırılabilir. Nakit olarak yatırılması durumunda, ticaret siciline tescil zamanında, payların en az dörtte biri ve asgari ana sermayenin en az yarısının (12.500 Euro) ödenmiş olması gerekir. Ayni olarak yatırılması durumunda ise, sermaye payının tamamının bir kerede ödenmesi gerekmektedir. Ayni sermayenin değerinin tespiti Asliye Mahkemesi tarafından yapılır veya bir bilirkişi mahkeme tarafından bu tespitle ilgili görevlendirilir. Sonuç olarak, nakdi ödemenin daha kolay olduğu söylenebilir.

Genel Kurul tarafından seçilen müdürler, şirketi dışarıya yönelik temsil etmekle görevlidir. Alman yasalarına göre yabancı ülke vatandaşlarının şirket müdürü olmasının önünde bir engel yoktur. Fakat şirketin yönetimi ağırlıklı olarak Almanya'da gerçekleşecekse, bunun için kişinin bir ikametgah iznine (Aufenthaltserlaubnis) ihtiyacı vardır.

Şirket sözleşmesinin ve GmbH'nin ticaret siciline tescili için, yapılmış müracaatın noterce belgelenmesi gerekmektedir. Sözleşmenin hazırlanması ve şirketin tescili için notere müracaat durumunda bir avukatın yardımının talep edilmesi tavsiye edilir. GmbH'nin sicile tescili ile birlikte şirket hukuken kurulmuş olup şirket tüzel kişiliğe kavuşur.

Şirketin sicile tescil süreci, belgelerin noter tarafından görevli asliye mahkemesine gönderilmesinden sonra yaklaşık dört hafta sürer. Şirketin, ticaret siciline kaydedilmesinin yanı sıra, faaliyetinin belediye başkanlığı nezdinde (Bürgermeisteramt) kaydedilmesi gerekmektedir (Gewerbeanmeldung).

- Mini GmbH (UG)

Genel olarak GmbH türü şirketler için geçerli olan yasalar mini GmbH tarzı şirketler için de geçerlidir. Tek önemli fark kuruluş sermayesi ile alakalıdır. Bu da şirketin kuruluş masraflarını önemli bir şekilde düşürmektedir.

Federal Parlamento, 26 Haziran 2008’de GmbH Kanununda büyük çaplı reformlar öngören “GesetzzurModernisierungdes GmbH-RechtsundzurBekämpfungvonMissbräuchen (MoMiG)” adlı bir kanun çıkarmıştır. Bu kanunla, mevcut GmbH yasasında asgari 100 Euro olarak düzenlenmiş olan sermaye payı 1 Euroya indirilmiştir. GmbH kurulurken şirketin sahip olması gereken asgari ana sermaye, 25.000 Euro’dan 1 Euro’ya düşürülmüştür. Böylece, kısa adı UG olan Almancasıyla „haftungsbeschränkteUnternehmergeellschaft“ kurulmasına olanak sunulmuştur. UG’lerde sermaye payları, aynı olarak ödenememektedir. Mini GmbH’da, yıllık net karın dörtte birinin yedek olarak bilançoya yazılması gerekmektedir. Bu yedekler 25.000 Euro’ya ulaştığı takdirde, firma UG (haftungsbeschränkt) unvanıyla değil, GmbH unvanıyla da ticari işlem yapabilir.

- GmbH &Co. KG

Ek bir sermayeye ihtiyaç duyan tüccarlar veya şirket ortakları, kişisel sorumluluk almak istemedikleri zaman bu şirket türünü seçerler. Sorumluluk sahibi tüzel kişiliğe sahip limited şirkettir. Sorumlu ortak limited şirketi tüm mal varlığıyla sorumluluk taşır. Sonuç olarak GmbH &Co. KG aynı bir GmbH gibi sorumluluk taşır ve ek olarak komandit sermayesi sorumluluğa eklenir.

- Anonim Şirket (AG)

Ek bir sermayeye ihtiyaç duyan şirketler için veya şirketini devretmek isteyenler için uygundur. Ana sermayesi asgari 50.000 Euro’dur. Girişimci tek başına hissedar veya yönetim kurulu olabilir. Noterde hazırlanmış bir tüzük ile ticaret sicil kaydı gerektirir. Girişimcinin sorumluluğu, şirketin sermayesiyle sınırlıdır. Yeni girişimciler tek başlarına küçük bir anonim şirket kurabilirler. Hisse dağıtarak şirkete yeni ortaklar alınabilir. İşletmede çalışan sayısı 500’ün altında olduğu müddetçe çalışanların yönetim kurulunda söz hakkı yoktur.

- SocietasEuropea

AB hukukuna dayanan “SE” (SocietasEuropea) adlı şirket türü, Anonim Şirkete benzemektedir. Asgari sermayesi 120.000 Avro’dur. İşlerini AB topraklarına yaymak isteyen yatırımcılar için uygun bir şirket şeklidir. Türk vatandaşları ve merkezi Türkiye’de bulunan şirketler SE kurmazlar, ancak mevcut bir SE’nin satın alınmasına yasal bir engel mevcut değildir.

- Çevrimiçi Şirket Kuruluşu

Son yıllarda yapılan düzenlemelerle şirket kuruluş işlemlerinin daha hızlı ve daha az bürokratik süreçlere tabi tutulması amacıyla çevrimiçi şirket kurulumuna da imkan sağlanmıştır. Ağustos 2022 itibariyle, nakit katkı yoluyla bir GmbH’nin çevrimiçi oluşturulması mümkündür.

Çevrimiçi noter tasdiki, noter ve ilgili taraflar arasındaki bir video konferansta gerçekleşir. Almanya Federal Noterler Odası, elektronik kimlik belgesi (eID) gerektiren iki aşamalı bir kimlik belirleme prosedürüne sahip bir video iletişim sistemi sunmaktadır. Aşağıdaki Alman eID’leri, çevrimiçi oluşturma prosedürü dahilinde güvenli tanımlama için mevcut gereklilikleri karşılamaktadır:

- eID işlevli Alman ulusal kimlik kartları (Alman vatandaşları için)

- Alman eID kartları (AB/AEA vatandaşları için)
- eID işlevli Alman elektronik oturma izinleri (üçüncü ülke vatandaşları için)
- eIDAS yönetmeliği ve buna karşılık gelen yüksek güvence düzeyi uyarınca başka bir AB/AEA üye devleti tarafından verilen elektronik tanımlama şemaları

Şirket kuruluşu için gerekli imzalar, nitelikli elektronik imza aracılığıyla alınır.

c) Şube ve Temsilcilik Açmak

İş ilişkileri şirketin yanı sıra bir şube veya temsilcilik vasıtası ile de takip edilebilir. Almanya’da ana şirkete bağlı ve ana şirketten bağımsız olmak üzere iki şekilde şube kurulabilmektedir. Bağımlı bir şubenin kurulabilmesi için mutlaka ana şirketin yabancı ülkede (örneğin Türkiye) ticaret siciline kaydının olması gerekir. Bu durumda Alman sulh mahkemesi (Amtsgericht) nezdindeki ticaret siciline kayıt zorunluluğu gerekmez. Ancak işletme kaydı (ruhsat- Gewerbeanmeldung) mecburidir. Bu tür şubeler her konuda ana şirket yönetimine bağlıdırlar.

Bağımsız şube ise ana şirketten fiziki olarak tamamen bağımsız olduğundan hem sulh mahkemesindeki ticaret siciline hem de ruhsat dairesindeki işletme sicili kütüğüne kaydının yapılması gerekir. Bağımsız şube (selbständige Zweigniederlassung), yalnızca uygulama ve destekle ilgili görevleri aşan görevleri yerine getirir. İç düzeyde merkez şirkete bağımlıdır, ancak bağımsız olarak iş faaliyetlerinde bulunur. Ancak, şubenin akdettiği ticari işlemlerden, merkezi yabancı olan şirket sorumludur. Örgüt düzeyinde, bu şubeler ana şirketten bir dereceye kadar bağımsızdır. Örneğin, bu türdeki bir şube genellikle bağımsız işletme varlıklarının yanı sıra yürütme yetkilerine, ayrı bir banka hesabına ve muhasebeye sahip kendi yönetimine sahiptir.

Alman hukukunda ticari temsilcilik müessesesi düzenlenmemiştir. Fakat bağımlı bir şube formatında sadece piyasayı takip ve müşteri ilişkilerini arttırmak amacıyla bir ticari temsilcilik kurulabilir. Bu durumda işletme (ruhsat) kaydına da gerek olmamaktadır. Prensipde sadece Esnaflık Dairesi gibi yerel yönetimler bilgilendirilmektedir. Ancak temsilcilik sözleşme akdedemez, fatura tanzim edemez ve ana şirket adına tahsilat yapamaz. Temsilcilik yalnızca hazırlık nitelikli ya da destekleyici işleri yerine getirebilmektedir. Örneğin ilişkiler tesis etmek ve bilgi toplamak gibi. Yabancı ana şirket bağlantı ofisinin yönetimi için bir temsilci gönderebilir ya da bu görev için Almanya’da ikamet eden bir kişiyi seçebilir. Temsilciliğin adında ana şirketin adı yer almalıdır.

Temsilcilik kuruluşu için esnaflık dairesine aşağıdaki evrakların ibraz edilmesi gereklidir:

- ana şirketin verdiği vekaletname
- yabancı şirketin ticaret sicil kaydı özeti
- temsilciliğin bulunduğu mekanla ilgili bir belge (örneğin kira sözleşmesi)

Yukarıda belirtilen belgelerin Almancaya tercüme edilmesi ve resmi olarak tasdiklenmesi gerekmektedir.

d) Şirket Feshi

Alman hukukuna göre şirketler süresiz olarak kurulmakla birlikte ticari faaliyetlerine mali güçlükler, yasal zorunluluklar veya kişisel kararlar neticesinde son vermek zorunda kalabilirler. Şirketlerin tasfiye süreçleri hukuki yapıları itibarıyla farklılıklar arz etmektedir. Almanya'daki Türk girişimciler arasında en yaygın olarak tercih edilen bir GmbH'nin (limited şirket) tasfiye sürecinde yapması gereken işlemler aşağıda ana hatları ile özetlenmektedir.

Öncelikle şirketin sahibi veya sahiplerinin yapacakları yönetim kurulu toplantısı ile karar almaları gerekmektedir. Alınan karar ticaret odasına kayıt altına alınarak açıklanır. Yapılan işlemde sonra şirkete bir sene süre tanınır.

Bir senelik zaman diliminde alacaklı olanlar şirketten talepte bulunurlar. Bu süreçte şirketin vergi borcu olmaması gerekmektedir. Bu durumun ispatı için Maliye İdaresi'nden yazılı ve tasdikli bir belge istenir. Verilen bir yıllık süre bitiminde şirketin alacak-verecek hesabının da kapatılarak Ticaret Odası'na ve mahkemeye şirketin dışı karşı bütün alacaklarını tahsil ettiği ve borçlarının ödendiği bildirilir. Eğer şirketin hesabında birikmiş para varsa, mahkemenin de onayından sonra bu paralar ortaklar arasında tüzükteki hükümlere uygun olarak paylaşılır.

Bir şirket kapatılmadan önce, mutlaka yeterince sermayenin olduğundan emin olunmalıdır. Var olan borçların şirketin kasasından veya hesabından ödenememesi halinde iflas davası açılabilir ve mahkeme süreci başlayabilir. Ayrıca şirketin bütün kayıtlardan silindiği hususuna da azami dikkat gösterilmelidir. Nitekim şirket faaliyeti bırakıp, resmiyette hala var olarak görünmesi halinde maliyeye beyan yükümlülüğü ve vergisel yükümlülüklerden doğan zararlarla karşılaşılabilir.

III. VERGİ UYGULAMALARI:

Almanya'da girişim ve yatırım faaliyetleri ile ilgili vergi çeşitleri gelir vergisi, kurumlar vergisi, ticari işletme vergisi ile katma değer vergisidir.

a. Gelir Vergisi

Alman Gelir Vergisi Kanunu verginin konusu içerisine giren gelir unsurlarını; ziraat ve ormancılık gelirleri, ticari kazançlar, serbest meslek kazançları, ücretler, sermaye gelirleri, kiralama ve leasing gibi gelirler, diğer gelirler (Örneğin, emekli aylıkları, spekülasyon karları vb..) olmak üzere yedi gruba ayırmıştır.

Gelir vergisi tarifesi mükelleflerin kişisel özelliklerini dikkate alan artan oranlı bir yapıya sahiptir. Tarife oranları %0'dan %45'e kadar değişmektedir. Vergi tarifesinde belli bir tutara kadar gelire %0 oranı uygulanarak vergi dışı bırakılmakta ve kişilerin gelirlerine uygulanacak olan vergi oranı sahip oldukları gelir seviyesine ve medeni durumlarına göre değişmektedir.

Mevzuata göre evli çiftlerin gelirleri isteğe bağlı olarak birleştirilir ve bir beyanname vermek suretiyle vergiye tabi tutulur. Ancak eşler ayrı olarak vergilendirmeyi isteme hakkına da sahiptirler. Bakıma muhtaç, örgün ve mesleki eğitimde bulunan (25 yaşına kadar) ve 18 yaşını doldurmamış çocukların gelirleri anne veya babanın geliri ile birlikte vergilendirilir.

Gelir vergisinden ayrı olarak, elde edilen gelir üzerinden 1990 yılında Doğu ve Batı Almanya'nın birleşilmesi üzerine %5,5 oranında Dayanışma Zammı (Solidaritätszuschlag) kesilmekte ve bir de gelir vergisi mükellefleri, kiliseye de üye iseler, kilise vergisi ödenmektedir.

İkametgahı ya da meskun bulunduğu yer Almanya olan her kişi, geniş anlamda gelir vergisi yükümlüsüdür. Bununla birlikte ikametgahı ya da meskun bulunduğu yer Almanya dışında olan şahısların, Almanya içinde elde ettikleri gelirler hakkında sınırlı bir biçimde (dar anlamda) vergi yükümlülükleri vardır.

Gelir vergisinde elde edilen kazançlar şu şekilde hesaplanır. Elde edilen gelirlerden bu gelirlerle bağlantılı olan giderler çıkartılır (vergi kanununda belirtilen durumlarda). Bu miktardan bazı farklı ve özel olan giderler belli bir miktarda düşülür (örneğin bazı sigortalar) ve kalan miktardan kişisel gelir vergisi ödenmek zorundadır.

Özellikle giderler Türk ve Alman vergi sistemlerinde farklı olabilmektedir. Örneğin Türkiye'de gider olmayan ödemeler, Almanya'da kişisel gelir vergi beyannamesinde gider olarak düşülebilir veya giderlerin tanınması için Almanya'da birçok detaya dikkat etmek gerekebilir.

Almanya'da ücretler yıl bazında hesaplanarak aylık stopajlar ödenir. Bu yüzden gerçek kişilerin ücret dışında başka gelirleri olduğu takdirde yıllık gelir vergisi beyannamesi vermek zorundadırlar. Ücretten başka kazancı olmayan bir vatandaş için gelir vergisi beyannamesi verilmesi zorunlu değildir ancak bazı giderleri düşebilmek adına avantajlıdır.

24 Ocak 2012 tarih ve 28183 sayılı Resmi Gazetede yayımlan ve 1 Ağustos 2012 tarihinde yürürlüğe giren Almanya ve Türkiye arasında yapılan "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" gereğince mükellef iki ülkede de vergi ödediği takdirde, bu vergiyi ikamet edilen ülkede belirli şartlar altında vergiden düşürebilmektedir.

b) Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi, tüzel kişilerden alınmakta olup ödenmiş ve dağıtılmış kârın % 15'ini karşılamaktadır. Sermaye şirketlerine yapılan kâr dağıtımları, kurumlar vergisi kapsamında değildirler. Gerçek kişilere (kişiler ve şahıs şirketleri hissedarları) yapılan dağıtımlarda ise çifte vergilendirmenin önlenmesi amacıyla yarım gelir usulü (Halbeinkünfteverfahren) uygulanarak dağıtılan kârın sadece yarısı vergilendirilir. Zira bu tutar üzerinde, daha önce dağıtılmış kâr payı olarak kurumlar vergisi tahakkuk etmiştir.

c) İşletme Vergisi

Yasal biçimleri ne olursa olsun, Almanya'daki tüm ticari faaliyetler işletme vergisine (**Gewerbesteuer**) tabidir. İşletme vergisi oranı yerel makamlar tarafından belirlenir, diğer bir deyişle bir belediyeden diğerine değişebilmektedir.

Vergiye tabi gelirin (işletme kazançları artı belirli yasal ilaveler ve ödenekler) belirlenmesine ilişkin kurallar Almanya'nın her yerinde aynıdır. İşletme vergisi oranı, bir belediyedeki tüm işletmeler için aynı orandır. Asgari işletme vergi oranı **en az yüzde yedi** olmalıdır. İşletme vergisi oranının yasal bir tavanı yoktur, ancak **Almanya'daki ortalama işletme vergisi oranı yüzde 14 ila 17 arasında**

değişmektedir. Kural olarak, işletme vergisi oranı kentsel yerlerde kırsal alanlara göre daha yüksek olma eğilimindedir.

İşletme vergi oranı iki faktöre bağlıdır:

- her belediye tarafından ayrı ayrı öngörülen çarpan (Hebesatz)
- yüzde 3,5 vergi matrahı oranı (Almanya genelinde)

Şirketin vergiye tabi geliri, vergi matrahı oranıyla (yüzde 3,5) çarpılarak vergi matrahı olarak adlandırılan tutar elde edilir. Daha sonra vergi matrahı ilgili belediye çarpanı ile çarpılır; bu da ödenmesi gereken işletme vergisinin toplamıyla sonuçlanır. Çarpan her belediye tarafından belirlenir. Ortalama olarak, yüzde 400'ün biraz üzerindedir, ancak toplamı yüzde 200'den az olamaz. Belediye çarpanı için bir üst sınır yoktur.

Model hesaplama: Yıllık vergilendirilebilir geliri 1.000.000 Avro olan bir GmbH, A şehrinde yerleşiktir. A şehri, belediye çarpanını yüzde 400 olarak şart koşmuştur. GmbH için vergi matrahı, yıllık vergiye tabi kazançlarının yüzde 3,5'i veya 35.000 Avro'dur. 35.000 Avro belediye çarpanı olan yüzde 400 ile çarpılarak GmbH için 140.000 Avro toplam işletme vergisi tutarı elde edilir.

d) Katma Değer Vergisi

Bir işletmenin faaliyetleri çerçevesinde belirli bir bedel karşılığında ifa ettiği mal üretimi ve hizmetlerden **katma değer vergisi** alınmaktadır. İşletme, kendisine faturada belirtilmiş olan katma değer vergisini ön vergi olarak, kendi vergi borcundan tenkis edebilir. Buna müsaade etme yetkisi ise vergi idaresindedir.

KDV, nihai olarak bir ürün veya hizmetin nihai tüketicisi tarafından karşılanan bir tüketim vergisidir. Fiyatın bir yüzdesi olarak ücretlendirilir. Şu anda Almanya'da normal oran **yüzde 19**'dur.

Belirli tüketim malları ve günlük hizmetler (yemek, gazeteler, yerel toplu taşıma ve otel konaklamaları gibi) için **yüzde yedilik** indirimli oran uygulanır. Bazı hizmetler (banka ve sağlık hizmetleri veya kamu hizmeti gibi) tamamen KDV'den muaftır.

Şirketler, fiyatlarına değer biçmek için geçerli KDV vergi oranını eklemelidir. Şirketler, mal satın alırken veya hizmetlerden yararlanırken düzenli olarak kendileri katma değer vergisi ödemek zorundadır. Toplanan ve ödenen vergiler, girdi KDV indirimi (Vorsteuerabzug) aracılığıyla dengelenebilir.

Şirketler, Almanya'nın ELSTER çevrimiçi vergi dairesi sistemini kullanarak aylık veya üç aylık olarak vergi makamlarına (Umsatzsteuer-Voranmeldung) periyodik KDV raporları sunar. Sıklık, şirketin ciro düzeyine bağlıdır. Ayrıca yıllık KDV beyannamesi (Umsatzsteuer-Jahreserklärung) sunulmalıdır.

Belirli işletmeler arası işlemlerde, ticari müşterinin KDV'yi vergi dairesine aktarması gerekir – (ters ödeme prosedürü). Bu, örneğin taşeronlar tarafından yürütülen belirli inşaat işleri için geçerlidir.

AB içindeki ticaret, gümrük ve diğer kısıtlamalardan muaftır. Ancak, farklı AB üye devletleri arasında ticareti yapılan mallar sözde bir **satin alma vergisine (Erwerbssteuer)** tabidir. Ters ücretlendirme prosedürü, genel olarak, farklı AB ülkelerindeki girişimciler arasında topluluk içi mal ve hizmet satışları için geçerlidir. Bu, bu müşterilerin aldıkları mal/hizmetler için kendi ülkelerinde geçerli oran üzerinden KDV ödedikleri anlamına gelir.

Muhasebe Kayıtları

Muhasebe işlemlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesi Almanya'da da bütün işletmeler ve şirketler için hem Ticaret Hukuku hem de Vergi Hukuku açısından büyük öneme sahiptir. İşletmelerin ve şirketlerin başta gelen yükümlülüklerinden biri olan bu durum işletmeler ve şirketler için verilecek kararlarda sürekli göz önünde bulundurulması gereken en temel etkenlerden biri konumundadır.

Alman vergi sistemi bu kadar detaylı ve karmaşık olunca, kurumsal ve orta ölçekli firmaların dışında, küçük ölçekli firmalar ve hatta özel kişiler bile vergi uzmanlarıyla çalışmak durumunda kalmaktadır. Almanya'da bu konuda iki ana meslek grubundan bahsedilebilir:

- "Steuerberater" olarak adlandırılan yeminli mali müşavirler
- "Wirtschaftsprüfer" olarak adlandırılan finansal denetçiler

"Steuerberater" yani yeminli mali müşavirler, muhasebeden yola çıkarak yıllık raporları ve beyannameleri, Alman Vergi Kanununa göre hazırlayıp doğru şekilde vergi beyanında bulunmanıza destek olan meslek grubudur. Almanya Vergi Daireleri, vergi sistemi çerçevesinde belirlenen periyotlarda vergi yükümlülükleri anlamında detaylı incelemeler yapmaktadır. Bu kapsamda, muhasebe ve defter tutma yükümlülüklerinde yapılacak hataların neticesinde yüksek vergi cezaları tahakkuk ettirilebilmektedir.

Kişinin birden fazla yerden gelir elde etmesi veya farklı ülkelerden gelir sağlanması halinde, yine serbest meslek üzerinden geçimin sağlanması ve farklı birçok gider kaleminin bulunması halinde "Steuerberater" yani yeminli mali müşavir ile beraber çalışmanın muhasebe kayıtlarının sağlıklı bir şekilde tutulması noktasında önemli avantajları bulunmaktadır. Tahakkuk edecek vergi ile ilgili ceza riski minimuma indirilebileceği gibi, Almanya'da uygulanan vergi avantajlarından da faydalanma imkanı yakalanabilmektedir.

"Wirtschaftsprüfer" olarak adlandırılan finansal denetçiler ise, bağımsız finansal denetim firmalarının temsilcileri olarak orta ve büyük ölçekli firmaların vergi süreçlerini denetlerler. Bu denetçiler firmaların Alman Vergi Kanunu'na göre ödedikleri ve ödemekle yükümlü oldukları vergileri detaylı bir şekilde inceleyip, rapor hazırlamakla yükümlüdürler.

IV. SOSYAL GÜVENLİK UYGULAMASI:

Alman Sosyal Güvenlik Sistemine ilişkin temel yasalar, toplam 12 kitaptan oluşan Sosyal Kanun'da (SGB-Sozialgesetzbuch/Sosyal Kanun Kitabı) derlenmiştir. Almanya'da sosyal sigortalar sistemi zorunluluk esasına dayanmakta olup devlet tarafından yürütülmektedir.

Almanya sosyal güvenlik sistemi; emeklilik sigortası, işsizlik sigortası, sağlık sigortası, kaza sigortası ve uzun dönem bakım sigortasını kapsamaktadır. Sosyal sigorta kollarının dışında, sosyal yardımlar, vergilerle karşılanan aile yardımları veya emekli ve işsizler için temel güvenceler de mevcuttur (anne-baba parası, konut parası, mesleki eğitim teşvikleri, işsizlik yardımları vb.).

Sosyal güvenlik ya da “sosyal koruma ağı”nın örgütsel yapısı ise; sigorta kollarının yönetildiği fonlar (kasalar) tarafından oluşmaktadır. Bu fonlar (yerel hastalık fonları, endüstriyel fonlar, kırsal fonlar, denizcilerin fonları, madencilerin fonları, zanaatkarların fonları vb.), “kendi kendine yönetim esasına” dayalı olarak hizmet veren ve yasalarla görevleri belirlenmiş sosyal güvenlik kurumlarıdır.

Ayrıca, sosyal güvenliğin genel olarak planlanmasından ve genel idaresinden sorumlu bakanlıklar vardır. Bunlar; sağlık sigortası ve uzun dönem bakım sigortasından sorumlu olan Federal Sağlık Bakanlığı; emeklilik, kaza ve işsizlik sigortalarından sorumlu olan Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı ile aile yardımlarından sorumlu olan Federal Eğitim Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığıdır.

2024 yılı sigorta prim oranlarının dağılımı aşağıdaki gibidir:

Sigorta Prim Oranlarının Brüt Ücret İçerisindeki Oranı 2024⁸

Sosyal Sigorta	Toplam Prim Oranı (%)	İşçi Payı Sigorta Prim Oranı	İşveren Payı Sigorta Prim Oranı
Hastalık Sigortası	14,60 + X*	7,30 +X/2	7,30+X/2
Emeklilik Sigortası	18,60	9,30	9,30
Kaza Sigortası	-	-	işin risk derecesine göre değişmektedir.
İşsizlik Sigortası	2,60	1,30	1,30
Bakım Sigortası**	3,60	1,80	1,80

*:Ek prim ortalaması 2,9 (Sigorta Kurumlarının inisiyatifindedir)

**:Çocuksuz kişiler için 0,6 ek prim ile 4,2 oranındadır.

Alman sosyal güvenlik sistemi işçi ve işverenden tahsil edilen primlerle finanse edilmektedir. Sadece İş Kazası Sigortası primleri tamamen işverenden tahsil edilmektedir. Bir çalışanın prim yükü, kazancının yaklaşık % 20’sidir. Diğer sigortaların primleri ise işveren ve işçi arasında yarı yarıya paylaşılmaktadır.

- İşçi İstihdamı

Almanya’da işverenlerle işçiler, iş başlangıcından önce bir iş sözleşmesi akdetmek zorundadırlar. Bu iş sözleşmesi biçimsel koşullara tabi değildir. İşverenlerle işçiler yasal hükümler çerçevesinde ve toplu sözleşmeler kapsamında çalışma koşullarını kendileri belirleyebilmektedir.

İş sözleşmeleri belirli koşullar altında sabit bir zaman aralığı için akdedilebilmektedir. Bu durumda ilgili süre sona erdiğinde, sözleşme kendiliğinden sonlanmaktadır. Ancak sözleşmeler süresiz de

⁸ <https://www.lohn-info.de/beitragsberechnung.html>

olabilmektedir ve fesih ihbar sürelerine riayet etmek gereklidir. İşverenin emrinde 10'dan fazla işçi çalışıyorsa, fesih durumunda aynı zamanda fesih koruma yasasının kurallarını da tatbik etmesi gerekir.

Almanya'da yasal asgari ücret, 1 Ocak 2026 itibarıyla saat başına brüt 13,90 avroya yükseltilmiştir. Bu artış, 2025 yılına kıyasla %8,42 oranında bir yükselişe karşılık gelmektedir. Bunun yanı sıra, işçiler yasalar doğrultusunda yılda en az 20 iş günü tatil hakkına sahiptir (haftada 5 gün çalışıldığı takdirde). Toplu sözleşmelerle bireysel iş sözleşmeleri genelde daha fazla tatil hakkı öngörmektedir (Ortalamada 29 gün kadar).

İşçi istihdamında öne çıkan bir diğer konu ise kaza önleme talimatlarının dikkate alınmasıdır. Söz konusu talimatlara uygunluk belirli periyotlarla yerel yönetimler (örneğin esnaflık dairesi) ve zabıta müdürlüğü tarafından denetlenmektedir.

Fesih Nedenleri

İstihdam Koruma Yasası'nın bir istihdam ilişkisi için geçerli olduğu durumlarda, bir işveren tarafından yapılan fesih aşağıdaki nedenlerden biri ile gerekçelendirilmelidir:

- Kişisel nedenlerle fesih (örneğin, olumsuz prognozlu uzun süreli hastalık veya makul bir başarılı tedavi olasılığı olmayan alkol veya uyuşturucu bağımlılığı)
- Davranışla ilgili nedenlerle fesih (örneğin, işe tekrar tekrar geç kalma, belirli işleri yapmayı gerekçesiz olarak reddetme, suç teşkil eden eylemler veya işte şiddet)
- Operasyonel nedenlerle fesih (özellikle tesisin kapanması, yeniden yapılanma veya sipariş eksikliği nedeniyle yetersiz çalışma gibi işletme organizasyonundaki değişiklikler nedeniyle çalışanın işi vazgeçilebilir hale gelirse)

Davranışla ilgili nedenlerden dolayı bir fesih genellikle önceden yazılı bir uyarı gerektirir.

Operasyonel nedenlerle fesih durumunda, bu koşullar altında işyerinin işten çıkarma kararı yalnızca sınırlı olarak iş mahkemeleri tarafından incelenebilir. Bir işçiyi operasyonel nedenlerle işten çıkarmadan önce, işveren hangi işçinin işine son verileceğini belirlemek için belirli sosyal kriterleri uygulamakla yükümlüdür. Ancak, şirket için gerekli olan çalışanlar (özel bilgi, beceri, başarı veya dengeli bir personel yapısı sağlamak için) sosyal kriter değerlendirmesinden muaf tutulabilir.

Bildirim dönemleri

Kalıcı iş sözleşmelerini feshederken, kanunen belirli ihbar süreleri gerekir. Asgari yasal sürenin belirlenmesi, işçinin mi yoksa işverenin mi sözleşmeyi feshetmek istediğine bağlıdır.

İşveren ve çalışan genellikle altı aya kadar bir deneme süresi üzerinde anlaşılır ve bu süre boyunca her iki taraf da yalnızca iki hafta önceden bildirimde bulunarak iş akdini feshedebilir.

Diğer durumlarda, bir çalışan, bir takvim ayının 15'inde veya sonunda geçerli olacak şekilde, en az dört haftalık bir ihbar süresi olan bir ihbar göndermelidir.

İşveren için asgari ihbar süresi istihdam süresine bağlıdır. Yeni bir iş sözleşmesinin deneme süresi sona erdikten sonra, ilk bildirim süresi ayın 15'inden dört haftaya veya bir takvim ayının sonuna kadardır. Bu, aynı şirkette 20 yıllık görev süresinden sonra birkaç adımda sürekli olarak yedi aya yükselir.

Bireysel ihbar süreleri üzerinde anlaşmaya varılabilir, ancak bunlar asgari yasal ihbar süresi gerekliliklerine uygun olmalıdır. İşçinin ihbar süresi işvereninkinden uzun olamaz.

Fesih bildirimini her zaman yazılı olarak yapılmalıdır - elektronik formdaki fesih bildirimini yetersizdir.

B. POTANSİYEL YATIRIM ALANLARI

Almanya Federal Cumhuriyeti'nde kalkınma seviyesi, refahın dağılımı ve üretimin yoğunlaşması bakımından güney-kuzey ve batı-doğu eyalet ayrımı hala geçerliliğini muhafaza etmektedir. Bu noktada, güney ve batıdaki eyaletlerin göreceli olarak daha fazla kalkınmış ve zengin olduğu anlaşılmaktadır.

Alman firmalarının müstakil markalarının kendi imajlarının dışında genel “Alman Malı/ Made in Germany“ algısı diğer ülkelerde oldukça fazla kabul görmekte ve tercih edilmelerine neden olabilmektedir. Bu itibarla, Almanya’da marka satın almak, ülkemizde ve üçüncü ülkelerde üretmek ve bilahare bu marka altında ürün pazarlamak Almanya ve AB’nin iç pazarının yanında üçüncü ülke pazarlarına girişi dahi kolaylaştırıcı etki yapabilmekte ve ürünün daha karlı satılmasına imkân vermektedir. Almanya’da her yıl birçok küçük ve orta boy şirket, işletme devamlılığını sürdürecektir bir neslin mevcut olmaması sebebiyle kapanma tehlikesi ile karşı karşıya gelmekte ve devredilmek zorunda kalmaktadır. Bu durum yurt dışında yatırım yapmak arzusunda olan firmalarımız için değişik boyutta fırsatlar (makina parkı ve teknoloji transferi dâhil) sunmaktadır.

AFC’de işgücü maliyetlerinin yüksekliği dikkate alındığında yeni bir imalat tesisi kurulması bazı sektörler bakımından cazip görülmemektedir. AFC’de ülkemiz menşeli önemli yatırımların bankacılık kesiminde yapıldığı görülmektedir. Bu yatırım kararları verilirken burada yaşayan göçmen kitlenin ülkesi ile olan mali ilişkilerinin ve ihtiyaçlarının dikkate alındığı sonucuna varılmaktadır. Özellikle, Alman Merkez Bankası ve Deutsche Börse’nin yanı sıra sayısız finansal kuruluşun yer aldığı Frankfurt, Avrupa’nın en önemli finans merkezlerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır. Brexit süreciyle birlikte Londra yerine Frankfurt’un AB’nin yeni finans merkezi olması yolunda kamu ve özel pek çok kurum uluslararası çaba göstermektedir.

Bununla birlikte, Almanya belli bir olgunluğa erişmiş Türk şirketleri için düşük kâr marjlı ancak güvenli yatırım limanı olma özelliğini korumaktadır. Özellikle know-how transferine imkân veren stratejik satın almalar ya da şirket evlilikleri için tercih edilebilir bir yatırım ülkesidir. Her ne kadar küresel yatırımlardan aldıkları payın sektörel kırılımı Türk şirketlerinin yatırım önceliklerinden farklı olsa da, portföylerini özellikle gıda ve giyim sektörlerinde yeni markalar ile genişletmek isteyen Türk yatırımcıları Alman üst segment şirketlerini satın almayı tercih edebilirler.

Almanya’ya yapılan doğrudan yabancı yatırımların proje bazlı sektörel dağılımı incelendiğinde en önde gelen sektörün yazılım ve bilişim hizmetleri sektörü olduğu gözlemlenmektedir. Bu sektörü, sırasıyla firma hizmetleri, otomobil, makine ve elektronik endüstrisi ve tüketici malları

izlemektedir. Yapılan doğrudan yabancı yatırım projelerinde en çok istihdamın sağlandığı sektör ise yazılım ve IT hizmetleridir. Ayrıca, elektromobile ve dijital altyapının güçlendirilmesi için hükümet tarafından yoğun çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Dijital ticaret gibi gelişmekte ve köklü değişikliğe sebep olan sektörler de firmalar için yeni imkanlar sunmaktadır. Almanya, dünyadaki en büyük e-ticaret pazarlarından birine ve Avrupa'daki en büyük e-ticaret müşteri potansiyeline sahiptir. Almanya'daki internet kullanıcılarının dörtte üçünden fazlası online ürün ve hizmet alımı gerçekleştirmektedir. Federal İstatistik Kurumuna göre bu 50 Milyon online müşteriye tekabül etmektedir. Almanya'nın dünyanın beşinci büyük e-ticaret pazarı olduğu, ayrıca tedarik zincirlerinin dış ticaret bakımından önemi göz önüne alındığında lojistik ve taşıma sektörünün son dönemde önemli sermaye çeken alanlardan biri olduğu ve ülkemiz firmalarının da yatırım açısından bu sektörleri değerlendirmelerinin isabetli olacağı değerlendirilmektedir.

Bu bilgiler ışığında, IT, lojistik, finans, tüketici malları, gıda, makine, yenilenebilir enerji ve sağlık sektörleri de Türk firmaları için potansiyel arz eden sektörler olarak değerlendirilmektedir.

Gelecekte, hidrojen gibi yeşil enerji kaynaklarının tedariki gibi alanlarda stratejik ortaklıkların potansiyel arz ettiği ve iki taraflı ekonomik ve yatırım ilişkilerinin daha da derinleştirilmesini sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, Türkiye ve AB arasındaki Gümrük Birliğinin derinleştirilmesi ile hizmet ticareti müzakerelerinin tamamlanması halinde hizmetler ticaretinin alt başlıklarını oluşturan alanlarında ve hizmet sunum şekillerinde yeniden yapılanma yaşanacağı ve potansiyel yatırım alanlarının doğabileceği değerlendirilmektedir. Ancak, bu alanda firmalar nezdinde yönlendirici olunabilmesi için farklı okumaların yapılması ve iş alanındaki değişim eğilimlerinin gecikmeksizin yakalanması gerekmektedir.

Almanya'daki ülkemiz kökenli kişilerin kurmuş olduğu şirketler ile yapılacak işbirliklerinin de Alman piyasasına giriş için kilit görevi görebileceği öngörülmektedir.

Almanya geneline ilişkin önemli potansiyel yatırım alanlarını listeleyecek olursak;

- Sağlık (Dijital Sağlık Hizmetleri, Sağlık Ürünleri Pazarı, Medikal Teknolojiler ve Biyoteknolojiler, İlaç Endüstrisi),
- Enerji (Biyoenjerji, Yeşil Hidrojen, Doğal Gaz & Lng, Güneş Enerjisi, Rüzgar Enerjisi, Enerji Verimli Endüstriler ve Yapılar, Enerji Altyapısı, Taşınması ve Depolanması),
- Çevreci Teknolojiler (Yapı Endüstrisi, İklim Değişikliği ile Mücadele, Geri Dönüştürme & Atık Yönetimi, Su Teknolojileri),
- Tüketici Endüstrileri (Tüketici ve Perakende Pazarı, Yiyecek & İçecek Sektörü, Turizm&Tatil, E-Ticaret),
- Hizmet Sektörleri (Finans, Lojistik, Finansal Hizmetler, Sigortacılık, Fintech),
- Endüstriyel Üretim (3d Baskı, Kimya, Elektronik, Endüstri 4.0, Hafif Endüstriler, Makine & Ekipmanlar, Nanoteknoloji, Plastik, Yarı İletkenler),
- Mobilite (Havacılık Ve Otomotiv),

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

- Dijital Ekonomi (Reklamcılık, Eğitim Ve E-Öğrenme, İnternet Ekonomisi, Güvenlik Hizmetleri, Software Endüstrisi),
- Yaratıcı Endüstriler (Film Endüstrisi, Oyun Endüstrisi, Müzik Endüstrisi)

başlıca yatırım alanları olarak ön plana çıkmaktadır.

Bununla birlikte, Alman iş dünyası 2025 yılında sürdürülebilir ekonomi ve teknolojik yenilikleri temel itici güçler olarak görmektedir. Şirketler, bağlantılı bir dünyada rekabetçi kalabilmek için giderek daha fazla yapay zekâya yatırım yapmayı ve dijital dönüşümü ilerletmeyi planlamaktadır. Bitkom verilerine göre, 20’den fazla çalışanı olan Alman şirketlerin %73’ü yapay zekâyı en önemli gelecek teknolojisi olarak değerlendirmektedir. Bu odaklanma, yapay zekâ ve dijital süreçlerin iş modellerinin modernizasyonu açısından ne denli hayati olduğunu ortaya koymaktadır.

Türk start-up’ları, taze fikirler, yenilikçilik gücü ve teknolojik modernizasyona güçlü bir odaklanma ile öne çıkmaktadır. Bu şirketler, geleneksel iş modellerini dönüştürmek ve geleceğe uygun hale getirmek isteyen Alman şirketleri için iş birliği fırsatları sunabilmektedir. Ortak projeler ve iş birlikleri, her iki tarafa da rekabet avantajı sağlayacak sinerjiler yaratabilir ve yenilik kapasitesini güçlendirebilir.

Yapay zekâ, veri analitiği ve dijital süreçlerin modern iş modellerine entegre edilmesi, Alman şirketleri için stratejik bir öncelik haline gelmiş durumdadır. Bu dönüşüm sürecine katkı sağlayabilecek Türk firmaları, özellikle yenilikçi çözümler geliştiren start-up’lar ve teknoloji odaklı KOBİ’ler için Almanya’da yatırım yapma ve iş birlikleri geliştirme açısından önemli bir potansiyel barındırmaktadır.

Sektörlere ilişkin kapsamlı bilgilere <https://www.gtai.de/en/invest/industries> adresinden erişilebilmektedir.

Aile Şirketlerinin Devralınması

Yaklaşık 84 milyon kişilik nüfusu ile Federal Almanya Cumhuriyeti Avrupa Birliği’nin en yüksek nüfuslu üyesi durumundadır. Söz konusu nüfusun 23,07 milyonluk kısmı (%27,7) 40- 60 yaş aralığında bulunmakta olup 24,43 milyon kişi ise 60 yaşından büyüktür (% 29,37). Nüfusun yarısından fazlasının 40 yaş üzeri olduğu Federal Almanya Cumhuriyeti’nde yeni neslin bulunmaması ya da aile şirketini devam ettirmemeye yönelmesi nedeniyle birçok karlı şirket, ticari faaliyetlerine devam edememekte ve ticari faaliyetlerin önemli bir kısmı başka işletmelere devrolunmaktadır. Söz konusu durum Almanya’ya ihracat gerçekleştiren ya da pazara girme fırsatı arayan Türk firmalarımız için önemli bir fırsat barındırmaktadır. Hâlihazırda, bu kapsamda Bakanlığımızca 5973 sayılı İhracat Destekleri Hakkında Karar kapsamında şirket alımlarına yönelik danışmanlık ve alım maliyetlerine yönelik finansman desteği sağlanmaktadır.

Bununla birlikte, Almanya’da söz konusu şirketlerin devralınmasına yönelik ön araştırmanın yapılabileceği Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı ve Almanya Sanayi ve Ticaret Odası (İHK) koordinasyonunda bir firma veri tabanı hizmeti de sunulmaktadır. “NEXXT-CHANGE” olarak adlandırılan bu veri tabanında; devredilmesi planlanan firmaların verileri şirket yetkilileri tarafından isteğe bağlı olarak girilmekte ve firmalara ilişkin çalışan sayısı, firma büyüklüğü, sektör tecrübesi, karlılık, devir bedeli gibi hususlara ulaşılabilmektedir.

C. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

a) Genel

Almanya’da yatırım yapmayı düşünen yabancı yatırımcıların muhatap oldukları ilk makam Almanya Ticaret ve Yatırım Ajansı’dır. Burada uzman danışmanlar, Almanya hakkında ekonomi ve yatırımlara ilişkin bütün soruları yanıtlamaya hazırdır ve ihtiyaç duyulduğunda eyaletlerde ekonomiyi destekleyen kurum ve kuruluşlarla (eyalet kalkınma ajansları) ve olası Alman partnerlerle temas kurulmasına yardımcı olmaktadır.

Aşağıdaki web sayfasında Aussenwirtschaftsgesetz (AWG) – Dış Ekonomi Yasası’nın İngilizce metnine ulaşmak mümkündür.

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_awg/index.html

<https://www.gtai.de/en/invest>

b) Yabancı Sermayeye Yönelik Kısıtlamalar

Yabancıların Gayrimenkul Edinimleri

Almanya’da taşınmaz mal edinimi konusunda yabancı gerçek ve tüzel kişilere yönelik bir yasal sınırlama bulunmamaktadır. Ayrıca Avrupa Birliği üyesi ülke vatandaşları ile üye olmayan devlet vatandaşları arasında da herhangi bir farklılık gözetilmemektedir. Bunun yanı sıra, yabancıların gayrimenkul ediniminde noter, tapu ve emlak komisyonu gibi diğer masraflar açısından da bir ayrım söz konusu değildir.

Herhangi bir mülk satın alma sözleşmesi bir Alman noteri huzurunda imzalanmalıdır. Büyük şehirlerde, İngilizce konuşan bir noter veya vekaletname temelinde satın alma sürecinde alıcıyı temsil eden İngilizce konuşan bir avukat bulma şansı yüksektir. Satın alma işlemi bir vekil aracılığı ile olaksa vekâletnamenin (yabancı) bir noter veya bir Alman konsolosluk memuru huzurunda tasdik edilmesi gerekir.

Noter sadece satın alma sözleşmesinin tutarlı olmasını ve hem satıcının satın alma bedelini almadan önce yasal mülkiyetini kaybetmeme menfaatini hem de alıcının iyi bir mülkiyet elde edeceği teminatı olmadan avans ödememe menfaatini güvence altına almasını sağlar. Bu nedenle, alıcının çıkarlarını korumak için bir hukuk müşaviri tutulması tavsiye edilir. Noter ücretleri, yasal olarak belirlenmiş bir ücret tarifesine dayandığı için pazarlık konusu yapılamaz ve noterler bu tarifeyle uygun şekilde fatura kesmekle yükümlüdür.

Mülk alımlarında genellikle bir emlakçı devreye girer. Emlakçı ücretlerinin ne olduğu ve bu ücretlerin satıcıya mı yoksa alıcıya mı ait olacağı erken bir aşamada netleştirilmelidir. Yasal mevzuata göre, satıcı tarafından talimat verilen bir emlakçı tarafından alınan ücretler, satıcı ve alıcı arasında 50:50 oranında paylaştırılacaktır. Konut mülklerinin alım satımı için ülke çapında standart bir komisyon ücreti yoktur; bu ücret, federal eyalet veya bölgeye göre değişiklik gösterir. Ücret genellikle satın alma bedelinin KDV hariç yüzde 3 ila 8'i arasındadır.

Finansman genellikle birçok Alman ipotek bankasından biri tarafından yapılır. Finansman olmadan hiçbir satın alma sözleşmesi imzalanmamalıdır.

Almanya'da yabancıların gayrimenkul edinimi Medeni Kanun (Bürgerliches Gesetzbuch-BGB⁹) kapsamında düzenlenmiştir. Anılan Kanun'da yabancıların gayrimenkul edinimi için karşılıklılık ilkesinin mevcudiyeti bir şart olarak yer almamaktadır. Alman Medeni Kanunu'nun 311. maddesi gereğince gayrimenkul alım satım sözleşmesinin noter huzurunda imzalanması gerekmektedir. Müteakiben gayrimenkul alıcının adına (gerçek veya tüzel kişi) tapu kaydına geçirilmektedir. Mülkiyetin intikali tapu işlemlerinin tamamlanması ile gerçekleşmektedir.

Bir mülk satın almak, emlak devir vergisi (Grunderwerbsteuer) ödemeyi gerektirir. Almanya'daki her federal eyalet kendi vergi oranını uygular. Vergi oranları yüzde 3,5 ila yüzde 6,5 arasındadır (örneğin Bavyera yüzde 3,5, Bremen, Aşağı Saksonya, Thüringen yüzde 5, Hamburg, Saksonya yüzde 5,5, Brandenburg, Kuzey Ren-Vestfalya, Saarland, Schleswig-Holstein yüzde 6,5). Bir mülkün yeni yasal sahibi olarak kayıt, Almanya'da üç dört ay kadar sürebilir. Alıcı, yalnızca emlak devir vergisi usulüne uygun olarak ödendikten sonra mülkün yasal sahibi olarak kaydedilir.

Almanya'da gayrimenkul sözleşmelerinde noter ücreti yasa ile düzenlenmekte ve ortalama olarak satın alma bedelinin yüzde 1,5'i kadarı olmaktadır. Bunun yaklaşık yüzde 1'i sadece noter harçlarına, yüzde 0,5'i ise tapu harçlarına ayrılmaktadır.

Diğer taraftan, orman ve tarım arazilerinin edinimi kapsamında özel düzenlemeler bulunmaktadır. Orman ve Tarım Arazilerinin Hukuki Durumunu Düzenleyen Kanunun (Grundstückverkehrsgesetz - GrdstVG¹⁰) 2. maddesi gereğince orman ve tarım arazilerinin edinimi ilgili eyalet yetkili otoritesinden izin alma şartına bağlanmıştır. Anılan madde vatandaş veya yabancı ayrımı gözetilmeden uygulanmaktadır.

Yabancı Sermayeli Şirketlere Yönelik Ayrımcı Uygulamalar

Genel olarak, Almanya'da bir iş kurmak isteyen yabancı yatırımcılar için herhangi bir kısıtlama ve özel şart bulunmamaktadır. Alman hukukuna göre şirket veya işletme kuruluşlarında Alman girişimciler için geçerli olan ve aranan şartlar yabancı girişimci için de aranmaktadır. Yani Alman ticaret mevzuatında yabancılar için ayrı bir hukuki düzenleme yapılmamıştır. Yalnızca, yerli şirketlerin yabancı yatırımcılar tarafından satın alınacağı hallerde bir takım güvenlik tehditlerinin önüne geçebilmek amacıyla ve yasada düzenlenen bazı hallerde, Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie) tarafından Investitionsprüfung¹¹ isimli bir denetim mekanizması aracılığıyla, satın alma işlemi denetlenebilir. Özellikle askeri ve bilişim

⁹<http://www.gesetze-im-internet.de/bgb/>

¹⁰<http://www.gesetze-im-internet.de/grdstvg/BJNR010910961.html>

¹¹<https://www.bmwk.de/Redaktion/EN/Artikel/Foreign-Trade/investment-screening.html>

güvenliği ürünleri firmaları bu kapsamda denetlenebilmektedir. Denetimler için yasal dayanak Dış Ticaret Yasası [Außenwirtschaftsgesetz \(AWG\)](#) ve Dış Ticaret Yönetmeliği'dir [Außenwirtschaftsverordnung \(AWV\)](#).

Bununla birlikte, Avrupa'nın en büyük ekonomisi olan Almanya, inovasyon ve teknoloji gücü sayesinde yabancı yatırımlar için cazip bir hedef konumundadır. Bu yatırımların büyük bir kısmı memnuniyetle karşılanmakta ve ülke ekonomisinin büyümesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte, ülke güvenliği açısından zararlı olabilecek bazı yatırımlar da söz konusu olabilir. Bu nedenle devlet, yabancı doğrudan yatırımların Almanya Federal Cumhuriyeti'nin kamu düzeni veya güvenliği üzerinde olumsuz etkiler doğurmasını önlemekle yükümlüdür.

Bu amaçla, Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, bir yabancı tarafından Almanya'da yerleşik bir şirketin veya bir şirketteki payın doğrudan veya dolaylı şekilde devralınmasını, her bir somut olay özelinde inceleyebilir.¹²

Bu yetkinin hukuki dayanağını Dış Ticaret Yasası (AWG) ile Dış Ticaret Yönetmeliği (AWV) oluşturmaktadır.

BMWK tarafından yapılan yatırım incelemesi, şirket devralımlarında hukuki güvenlik sağlamanın yanı sıra Almanya'nın güvenlik çıkarlarını korumakta ve ülkenin yatırım yapılabilirliğini sürdürmesine katkıda bulunmaktadır.

Buna ek olarak, girişimcilerin yabancı olmaları dolayısıyla kurulacak şirket veya işletmelerde idareci, genel müdür veya şahıs işletme sahipleri için Alman Yabancılar Hukukundaki oturum ve işe alınma konularında kısıtlamalar olabilmektedir. Zira bu konumda olanların vergi dairelerinin, mahkemelerin ve diğer kamu kuruluşlarının devamlı muhatabı olmaları söz konusudur.

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı¹³

Almanya'daki yatırımların iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için birçok bölgesel, federal ve AB teşvikleri bulunmaktadır. Bu teşvikler özellikle Doğu Alman eyaletlerindeki yatırımlar ile küçük ve orta ölçekli şirketlerin yatırımlarına yöneliktir. Anılan teşviklerin şart ve yasal çerçevesi hakkında Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı'nın teşvik portalı (<http://www.foerderdatenbank.de/>) üzerinden ayrıntılı bilgi edinilebilmektedir.

Teşvik fonlarından yararlanabilme süreci AB, eyalet ve federal düzeydeki farklı düzenlemeler sebebiyle karmaşık olup, yetkili resmi makamlarla muhatap olma ve onların izledikleri hedefler konusunda deneyimi gerektirmektedir. Teşvik dağıtımı önceden belirlenmiş talimatnameler çerçevesinde gerçekleştirilir. Kamu desteklerinden faydalanabilmenin en önemli şartlarından biri teşvik başvurusunun henüz projeye başlamadan yetkili makamlara iletilmesidir. Teşvikler amaca bağlı olup temelde devredilemezler.

Teşvik fonları, geri ödenmesi gerekmeyen maddi destekleri, düşük faizli kredileri, teminatları ve iştirak sermayesini içerebilmektedir. Maddi desteklerde teşvik oranı projeye göre masrafların

¹² <https://www.bundeswirtschaftsministerium.de/Redaktion/EN/Artikel/Foreign-Trade/investment-screening.html>

¹³ <https://www.gtai.de/gtai-en/invest/investment-guide/incentive-programs>

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

%50'sine kadar ulaşabilmektedir. Teşvik programlarından yararlanabilmek için yatırımcının gerçekleştirmek istediği projeye belirli bir miktarda öz sermaye ile katılması gerekmektedir.

Teşvik olanakları hakkında bilgi alınabilecek merkezi başvuru yerleri bulunmaktadır. Genellikle belediyelerin ekonomi dairelerinin girişimcileri için danışmanlık hizmetlerinden sorumlu birimleri bulunmaktadır. Ayrıca sanayi ve ticaret odalarından veya esnaf odalarından da teşvikler hakkında danışmanlık hizmeti alınabilmektedir. Bu odalar yabancı girişimciler için adeta bir bilirkişi görevi üstlenmektedirler. Ayrıca eyaletlerin yatırım ve kalkınma ajanslarından da teşvikler hakkında ayrıntılı bilgi almak mümkündür.

Almanya'daki teşvik programları, farklı kamu finansman araçları aracılığıyla ve farklı finansman amaçları için mevcuttur. Her teşvik programı, finansman için uygun sektörlerin yanı sıra yatırım biçimlerini (örneğin sıfırdan yatırım projeleri veya genişletmeler) tanımlar. Her programın ayrıca bireysel yatırım projesi teşvik seviyelerini belirleyen bir dizi kriteri (şirket büyüklüğü, planlanan yatırım proje yeri vb.) vardır. Yabancı yatırımcılar, Alman yatırımcılar için geçerli olan koşulların tamamen aynısına tabidir.

Kamu Finansmanı Çerçevesi

Teşviklerin çoğu, Avrupa Birliği (AB) tarafından sağlanan mali kaynaklarla finanse edilmektedir. Alman hükümeti ve federal eyaletler de kendi fonlarını sağlamaktadır.

Avrupa çapında dağıtım için sağlanan mali kaynakların miktarı, Avrupa rekabet kurallarına uygun olarak tekdüze uygulanan düzenlemelere uygun olarak, finansman dönemlerinde birkaç yıl için AB tarafından belirlenir. AB ayrıca fon alabilecek yapısal ve tematik öncelikli fon alanlarını da tanımlar.

Almanya'da teşvik tahsisi

Mevcut teşvik fonlarının büyük bir kısmı, fonları alan AB üyesi ülkeler tarafından bağımsız olarak yönetilmektedir. Almanya'da teşvik tahsisi, teşvik kurumları aracılığıyla federal ve federal eyalet düzeyinde organize edilmektedir. Bu kurumlar, AB ve Alman hükümet fonlarının yönetiminden sorumludurlar.

AB Komisyonu tarafından merkezi olarak yönetilen teşvik fonları için Komisyonun yürütme kurumlarına başvurulmaktadır. Almanya'da bulunan "ulusal temas noktaları", özellikle AB Ar-Ge fonu başvuruları söz konusu olduğunda, başvuru desteği sunmaktadır.

Şirket Büyüklüğünü Belirleyen AB Kriterleri

Şirketin büyüklüğü, bir şirketin alabileceği olası teşvik düzeyini belirleyen önemli bir kriterdir. Teşvik programlarının çoğu, küçük ve orta ölçekli işletmelere (KOBİ'ler) en yüksek teşvik oranlarını sunar. Hatta bazı programlar özel olarak KOBİ'leri hedef alabilir (bu, Ar-Ge programlarında sıklıkla görülen bir durumdur).

Şirket büyüklüğü genellikle, şirketlerin çalışan sayılarına, yıllık cirolarına ve/veya yıllık bilanço toplamalarına göre küçük, orta ölçekli veya büyük olarak sınıflandırıldığı AB çapında bir sınıflandırma sistemine göre belirlenir.¹⁴

Personel sayısına ilişkin kriter de zorunludur. Ayrıca yıllık ciro veya bilanço kriterlerinden birinin de geçerli olması gerekir. Daha fazla bilgi için Avrupa Komisyonu'nu sayfasına bakılabilir.¹⁵

Yatırım Hibeleri

Belirli koşullara bağlı olarak hibe şeklinde sağlanan nakdi teşvikler ile yatırımcı tesisi kurulum maliyetleri önemli ölçüde azaltılabilir.

Nakit Teşvik Programı: Gemeinschaftsarbeit - GRW

Bu nakit hibelerin tahsisini, Almanya genelinde "Bölgesel Ekonomik Yapıların İyileştirilmesi için Ortak Görev" (Gemeinschaftsarbeit - GRW) adlı büyük bir program yönetmektedir. Program, Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı tarafından denetlenmektedir. AB yönetmeliklerine ve Avrupa Komisyonu'nun onayına dayalı olarak, Almanya genelinde finansman almaya uygun tüm bölgeler için mümkün olan maksimum teşvik oranları tanımlanmaktadır. Bunlar, her bir finansman dönemi için Bakanlığın "teşvik haritası" şeklinde yayınlanır.

GRW Finansman Oranları

Verilen fiili teşvik miktarı, ekonomik göstergelere bağlı olarak bölgeden bölgeye değişmektedir. Buna göre, Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Almanya genelinde fon almaya uygun tüm bölgeler için mümkün olan maksimum teşvik oranlarını tanımlamıştır.

Almanya'nın doğusundaki en yüksek teşvik oranlarına sahip bölgeler, küçük işletmeler için uygun harcamaların yüzde 45'ine kadar ve büyük işletmeler için yüzde 25'e kadar hibe sunmaktadır.

Almanya'nın batı kesimlerindeki bazı bölgeler de teşvik bölgeleri olarak belirlenmiştir. Bu kısıtlamaların bazılarında, küçük işletmeler uygun proje maliyetlerinin yüzde 35'ine kadar sübvansiyon oranları alabilirler.

2027 yılına kadar eyaletler bazında belirlenen teşvik oranlarına <https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/incentive-programs> linkinden erişilebilir.

Olası Nakit Teşviklerin Hesaplanması

GRW programı aracılığıyla alınabilecek olası nakit teşvik miktarının belirlenmesi için hesaplama temeli, birbirini takip eden iki yıl için fiili yatırım maliyetleri (örneğin binalar veya makineler için) veya (varsayılan) ücret maliyetleri olabilir.

¹⁴ <https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/incentive-programs>

¹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-definition_en

Yatırım projesi başlamadan önce GRW programı fonları için başvuruda bulunulmalıdır. Başvuru süreci, ilgili federal eyalet hükümetleri tarafından yönetilir.

Ar-Ge Hibeleri

Ar-Ge projeleri, Almanya’da çok sayıda mali desteğe tabidir. Ar-Ge hibeleri için, faiz indirimli krediler ve özel ortaklık programları tahsis eden birçok program vardır. Ar-Ge teşvik programları genellikle Ar-Ge proje personeli harcamaları için destek sağlamaktadır. İlgili Ar-Ge projesine açıkça tahsis edilebiliyorsa alet ve ekipman için de destek başvurusunda bulunulabilmektedir.

AR-GE hibeleri, yenilikçi projeleri desteklemek, teknoloji ve bilimsel araştırmaların gelişmesini teşvik etmek amacıyla devlet ve çeşitli kuruluşlar tarafından sunulmaktadır. Bu hibeler genellikle KOBİ’ler ve büyük firmalar için mevcuttur ve aşağıdaki başlıca programları içerir:

ZIM (Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand): KOBİ’ler için sağlanan en önemli AR-GE destek programıdır. ZIM, küçük ve orta ölçekli işletmelerin araştırma ve geliştirme projelerine maddi destek sağlar. Bu hibeler, ürün geliştirme, süreç inovasyonu ve iş birliği projeleri için kullanılabilir.

F&E (Forschung und Entwicklung) Hibeleri: Almanya’daki devlet, araştırma ve geliştirme faaliyetlerini desteklemek için özel hibeler sunar. Bu hibeler, belirli endüstrilerdeki teknoloji ve bilimsel gelişmelerin hızlandırılmasını hedefler. F&E hibeleri genellikle proje bazında sağlanır.

BMWE Hibeleri: Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı (BMWE) tarafından sunulan hibeler, yenilikçi projeler ve teknoloji geliştirme alanındaki faaliyetleri destekler. Özellikle enerji verimliliği, çevre dostu teknolojiler ve dijitalleşme alanlarında AR-GE projeleri için finansman sağlanır.

EUREKA ve Horizon 2020: Almanya, Avrupa Birliği’nin Horizon 2020 ve EUREKA gibi AR-GE programlarına katılmaktadır. Bu programlar, Avrupa çapında yenilikçi projelere büyük finansal destek sağlar. Almanya’daki şirketler bu programlara başvurarak uluslararası iş birliği ve araştırmalar için destek alabilirler.

AI (Yapay Zeka) Hibeleri: Almanya, yapay zeka ve dijital teknolojiler alanında araştırmalar yapan şirketlere yönelik özel hibeler sunmaktadır. Bu hibeler, özellikle AI temelli projelerde çalışan şirketleri destekler.

Daimler ve Volkswagen gibi Büyük Şirketlerin Ar-Ge Hibeleri: Almanya’daki bazı büyük şirketler, özellikle otomotiv ve mühendislik sektörlerinde AR-GE projelerini destekleyen hibeler ve fonlar sunmaktadır. Bu tür hibeler, üniversiteler ve araştırma enstitüleriyle iş birliği yapan firmalara yöneliktir.

Personel Alımına Verilen Hibeler

Almanya’da personel alımına yönelik çeşitli hibeler, işverenlerin işsiz veya dezavantajlı bireyleri istihdam etmelerini teşvik eder. En yaygın destek, Eingliederungszuschuss (İşe Alım Teşviki) ile sağlanır. İşveren, işsiz birini işe aldığı anda maaşının yüzde 50 ila yüzde 70’i kadar devlet desteği alır. Bu destek 6 ila 24 ay sürebilir ve genellikle uzun süre işsiz kalanlar, yaşlılar veya engelliler için uygulanır.

Engelli bireylerin işe alımında ise “Teilhabe am Arbeitsleben” (İş Hayatına Katılım) hibesi devreye girer, iş yeri düzenlemeleri ve eğitim destekleri sağlanır. Ayrıca, Gründungszuschuss gibi girişimcilik hibeleri, yeni iş kuranların personel istihdamını destekler. Eyalet kalkınma bankaları da bölgesel istihdam projelerine geri ödemesiz destek veya düşük faizli kredi sunar. Başvurular, yerel İş Ajansı veya ilgili kurumlar aracılığıyla yapılır.

Eşleşen Personel: İşe Alım Desteği

“Eşleşen Personel: İşe Alım Desteği” (Almanca: Eingliederungszuschuss), işverenlerin işsiz veya iş gücü piyasasında dezavantajlı durumda olan bireyleri istihdam etmelerini teşvik etmek amacıyla devlet tarafından sağlanan mali bir destektir. Bu destek, Federal İş Ajansı (Bundesagentur für Arbeit) veya ilgili Jobcenter aracılığıyla verilir. Temel amacı, işsiz kişilerin yeniden iş hayatına kazandırılması ve istihdam edilmelerinin kolaylaştırılmasıdır.

Destek, işverenin işe aldığı kişinin işe alış sürecinde düşük verimliliğini telafi etmek amacıyla maaşının bir kısmının devlet tarafından karşılanması şeklinde uygulanır. İşveren, bu destek kapsamında işe aldığı çalışanın maaşının belirli bir oranını devletten geri alır. Destek oranı genellikle maaşın %50'sine kadar olabilir. Ancak uzun süre işsiz kalanlar, engelli bireyler ya da yaşça büyük çalışanlar gibi daha dezavantajlı gruplarda bu oran %70'e kadar çıkabilir. Destek süresi genellikle 6 ila 12 ay arasında değişir. Ancak engelli bireyler veya 50 yaş üzeri çalışanlar için bu süre 24 aya kadar uzatılabilir.

Bu destekten yararlanabilmek için işe alınacak kişinin belirli kriterlere uygun olması gerekir. Destek çoğunlukla uzun süre işsiz kalanlar, mesleki eğitimi olmayanlar, engelli bireyler, yaşlılar, göçmen geçmişine sahip olanlar veya genç işsizler için uygulanır. Ayrıca işverenin bu kişiyi destek süresi kadar ve çoğu zaman sonrasında da istihdam etme yükümlülüğü bulunmaktadır. Örneğin, 12 ay destek alan bir çalışanın, en az 12 ay daha işletmede kalması gerekebilir.

Destekten yararlanmak isteyen işveren, işe alınacak kişiyle birlikte yerel İş Ajansı veya Jobcenter ile önceden iletişime geçmelidir.

Entegrasyonu Destekleme: Ücret Sübvansiyonları

Ücret sübvansiyonları, iş bulmakta güçlük çeken (örneğin uzun süreli işsizlik nedeniyle) iş arayanlara yardım etmeyi amaçlar. İşverenlere, çalışanın ücretinin bir oranı olarak ödenen doğrudan nakit ödeme yapılabilir. Hibeler, sosyal yardımlar da dahil olmak üzere ücret maliyetlerinin yüzde 50'sine kadarını oluşturabilir. On iki aya kadar bir süre için verilebilirler.

Ağır engelli veya diğer engelliler için destek, hak sahibi olunan maaşın yüzde 70'ine kadar ve destek süresi 24 aya kadar çıkabilmektedir. Özellikle etkilenen ağır engelli kişiler için desteğin süresi 60 aya, 55 yaşını doldurmuş olanlar için ise 96 aya kadar çıkmaktadır. Ağır engelli veya diğer engellilere verilen aylık, 12 ayın sonunda her yıl yüzde 10 oranında azaltılır. Hesaba katılacak tutar, ücretin yüzde 30'undan az olamaz. Özellikle etkilenen ağır engelli kişiler için indirim ancak 24 ay sonra başlamaktadır.

Ücret sübvansiyonları genellikle yatırımcıların uzun vadeli istihdam sözleşmeleri sağlaması durumunda tahsis edilir. Ücret sübvansiyonu başvurularının, iş sözleşmesi imzalanmadan önce yapılması gerekmektedir.

Mesleki Gelişimi İlerletmek: İş Başında Eğitim

Eğitim çeki ile çalışanlara ve şirketlere, ileri eğitim masraflarının yüzde 50'si oranında, 500 Avroya kadar destek sağlanmaktadır. Devlet bu desteği Avrupa Sosyal Fonu (ESF) kaynaklarından finanse etmekte, diğer yarısını ise şirketler ve çalışanlar kendileri karşılamaktadır.

Seçilmiş yerel danışma merkezleri, doğru sürekli eğitim programını seçme konusunda tavsiyelerde bulunur ve eğitim çeki düzenlemektedir. Tek bir şirkete verilen miktarın iki milyon Avro'yu aşması durumunda Avrupa Birliği'nden (AB) izin alınması gerekmektedir.

Kamu Kredileri, Kamu Garantileri

Yatırımcılar Almanya'daki kamu kredi programlarına da erişebilmektedir. Bu programlar genellikle ödemesiz dönemlerle birlikte mevcut piyasa faiz oranlarının altında krediler sunar.

Kamu kredileri, ulusal ve eyalet düzeyinde var olan kamuya ait ve organize bankalar olan “kalkınma bankaları” tarafından sağlanır. Bu tür kamu bankalarının sunduğu her finansal araç veya program, Almanya'da yatırım yapmayı planlayan yabancı yatırımcıların erişimine açık olup, Almanya'dan gelen yatırımcılar için geçerli olan koşullara tabidir.

Faiz indirimli krediler bir sübvansiyon oluşturabilir ve genellikle diğer kamu finansmanı ile birleştirilebilir. Bu durumda toplam teşvik miktarından belli bir düzeyde azalma olacaktır. Bu tür kamu bankalarının sunduğu her finansal araç veya program, Almanya'da yatırım yapmayı planlayan yabancı yatırımcıların erişimine açık olup, Almanya'dan gelen yatırımcılar için geçerli olan koşullara tabidir.

Ulusal Düzeyde Kamu Kredi Programları

Merkezi Frankfurt'ta bulunan Kreditanstalt für Wiederaufbau - KfW, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin ulusal olarak faaliyet gösteren kalkınma bankasıdır. KfW, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeleri (KOBİ'leri) desteklemek amacıyla uygun faizli kredi programları sunar. Bu kapsamda yer alan KfW Girişimci Kredisi (KfW-Unternehmerkredit), şirketlerin yatırımlarını ve işletme sermayesi ihtiyaçlarını karşılamak üzere geliştirilmiş bir finansman programıdır.

Bu krediye en az beş yıldır faaliyet gösteren küçük, orta veya büyük ölçekli işletmeler ve Almanya'da faaliyet gösteren serbest meslek sahipleri başvurabilir. Kredi, makine ve ekipman alımı, bina yapımı veya alımı, araç alımı gibi yatırım harcamalarının yanı sıra hammadde, kira, maaş gibi işletme sermayesi ihtiyaçlarını da finanse edebilir. Ayrıca şirket satın almaları ve hisse devirleri de kredi kapsamında desteklenebilir.

Kredi üst limiti 25 milyon Euro'ya kadar çıkabilir. Faiz oranı, başvuru sahibinin risk durumuna göre değişir ve genellikle yüzde 2 ile 7 arasında değişmektedir. Vade süresi genellikle 2 yıldan başlar ve 20 yıla kadar uzayabilir. Geri ödemesiz dönem (tilgungsfreie Jahre) seçeneği de mümkündür. Kredinin geri ödemesi aylık taksitlerle yapılır, ancak özel anlaşmalarla farklı ödeme planları da düzenlenebilir. Başvuru sahibinden teminat talep edilebilir.

KfW kredileri doğrudan KfW tarafından değil, ticari bankalar (örneğin Sparkasse, Volksbank veya özel bankalar) aracılığıyla verilir. Bu nedenle girişimcinin önce kendi bankasıyla iletişime geçmesi gerekir. Banka, gerekli belgeleri toplar ve KfW'ye başvuruyu iletir. Başvuru kabul edilirse, kredi tutarı banka aracılığıyla ödenir.

Bu kredi programı girişimcilere düşük faizli ve uzun vadeli finansman imkanı sunar. Özellikle büyümek, yatırım yapmak veya yeni bir iş alanına girmek isteyen işletmeler için uygun bir çözümdür. Ancak başvuru süreci detaylıdır ve iyi hazırlanmış bir iş planı, finansal tablolar ve yatırım gerekçesi sunulmalıdır. Kredi notu ve teminat gücü gibi unsurlar da süreci etkileyen önemli faktörlerdendir.

Devlet Kalkınma Bankası Kredi Programları

KfW Grubuna ek olarak, her Alman federal eyaletinin kendi eyaleti içinde kendi kalkınma bankası finansman projeleri vardır. Kendi finansman programlarını, özellikle promosyon kredilerini sunarlar.

Devlet kalkınma bankası kredileri genellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin (AB Komisyonu'nun KOBİ tanımına göre) gereksinimlerini karşılayacak şekilde düzenlenir. Krediler normal teminat ile teminatlandırılır. Başvurular, yatırımcının asıl bankası aracılığıyla ilgili devlet kalkınma bankasına yapılır.

Avrupa Yatırım Bankası'nın (European Investment Bank (EIB)) Kredi Programları

Avrupa Yatırım Bankası (European Investment Bank – EIB), Avrupa Birliği'nin kalkınma bankası olarak faaliyet gösteren ve kamu yararını gözetten bir finans kurumudur. Merkezi Lüksemburg'da bulunan EIB, Avrupa'daki sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, inovasyonu, çevre korumasını ve istihdamı desteklemek amacıyla hem kamu hem de özel sektöre uygun finansman imkânları sağlar. Almanya, EIB'nin hem en büyük hissedarlarından biridir hem de banka tarafından en fazla kredi sağlanan ülkelerden biridir.

EIB'nin Almanya'ya yönelik kredi programları genellikle büyük altyapı projeleri, enerji verimliliği yatırımları, yeşil dönüşüm, dijitalleşme, ulaşım ve eğitim gibi alanlara odaklanır. Bununla birlikte, EIB'nin dolaylı finansman mekanizmaları aracılığıyla KOBİ'ler ve girişimciler de desteklenmektedir. EIB, doğrudan şirketlere kredi vermekten ziyade, genellikle yerel bankalar, kalkınma kuruluşları (örneğin KfW, NRW.Bank) veya yatırım fonları aracılığıyla kaynak sağlar. Bu aracı kurumlar vasıtasıyla sağlanan krediler daha uygun faiz oranları, daha uzun vadeler ve esnek geri ödeme seçenekleri sunar.

Almanya'daki firmalar için EIB destekli krediler çoğunlukla aşağıdaki alanlara yöneliktir:

İnovasyon ve Dijitalleşme: Araştırma-geliştirme projeleri, teknoloji yatırımları ve dijital altyapının geliştirilmesi.

Yeşil Ekonomi: Yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, sürdürülebilir ulaştırma ve çevre koruma projeleri.

Ulaşım ve Altyapı: Demiryolu modernizasyonu, lojistik ağlar, şehir içi ulaşım sistemleri gibi kamu altyapı projeleri.

Eğitim ve Sağlık: Okul ve üniversite inşaatları, araştırma merkezleri ve hastane yatırımları.

KOBİ Destek Programları: EIB, yerel bankalarla yaptığı anlaşmalar sayesinde KOBİ'lere uygun şartlarda işletme ve yatırım kredileri sunulmasına katkı sağlar.

EIB finansmanı doğrudan başvuru ile veya iş birliği yapılan bankalar aracılığıyla kullanılabilir. Büyük ölçekli projelerde doğrudan başvuru tercih edilirken, küçük ve orta ölçekli işletmeler genellikle EIB kredilerinden dolayı olarak yararlanır. Kredilerin miktarı, projenin büyüklüğüne ve türüne göre değişmekle birlikte, büyük altyapı projeleri için yüz milyonlarca Avro'yu bulabilir. Kural olarak, EIB yatırım projesi maliyetlerinin yüzde 50'sine kadar kredi verir.

EIB'nin finansman koşulları genellikle piyasaya göre daha avantajlıdır çünkü banka kâr amacı gütmeyen ve Avrupa Birliği'nin hedefleri doğrultusunda hareket eder. Almanya'daki özel sektör yatırımları açısından EIB, ekonomik dönüşümü destekleyen uzun vadeli ve stratejik bir finansman kaynağı olarak öne çıkar.

Garanti Bankaları Tarafından Teminatlar

Bunlar haricinde, Almanya'daki her federal eyaletin kendi kamu kalkınma bankası bulunmaktadır ve bu bankalar girişimciler ile küçük ve orta ölçekli işletmeleri (KOBİ'ler) desteklemek amacıyla uygun faizli kredi ve kefalet (garanti) programları sunmaktadır. Bu eyalet bankaları, KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) gibi ulusal düzeyde faaliyet gösteren kalkınma bankalarının sunduğu kredilere ek olarak, bölgesel düzeyde tamamlayıcı finansman sağlar. Her eyaletin destekleme politikaları, yerel ekonomik ihtiyaçlara göre şekillendirilir.

Bu bankaların verdiği krediler genellikle 25.000 Avro ile 10 milyon Avro arasında değişen tutarlarda olabilir. Yeni kurulan küçük işletmelere daha düşük tutarlı krediler sağlanırken, yerleşik şirketler için daha büyük yatırım kredileri sunulabilir. Faiz oranları, piyasa ortalamasının altında olup genellikle yüzde 2 ile 6 arasında değişir. Vadeler 5 yıldan başlayarak 20 yıla kadar uzayabilir. Ayrıca çoğu kredi programında 1 ile 3 yıla kadar geri ödemesiz dönem (tilgungsfreie Jahre) de sunulmaktadır.

Eyalet kalkınma bankaları, krediye ulaşımı zor olan girişimciler için devlet destekli garanti sistemleri sunar. Örneğin, işletmenin yeterli teminat sunamaması durumunda, eyaletin garanti bankası devreye girerek krediye yüzde 50 ile 80 arasında kefil olur. Bu sayede bankaların riski azaltılır ve girişimcinin krediye erişimi kolaylaşır. Bu kefalet sistemine "Bürgschaft" adı verilir ve özellikle yatırım yapmak isteyen ama teminat problemi yaşayan işletmeler için çok önemlidir.

Başvuru süreci genellikle girişimcinin kendi ticari bankası üzerinden başlatılır. Banka, kredi başvurusunu ilgili eyalet kalkınma bankasına veya garanti kurumuna iletir. Başvuru için detaylı bir iş planı, mali tablolar, yatırım gerekçesi ve öz kaynak yapısına dair belgeler istenir.

Bu eyalet bankalarının desteklediği sektörler arasında sanayi, el sanatları, ticaret, lojistik, turizm ve teknoloji gibi alanlar yer alır. Ancak bazı sektörler (örneğin spekülasyon gayrimenkul yatırımları, yalnızca araç alımı gibi tüketim odaklı projeler) genellikle destek kapsamı dışında kalabilir.

Her eyaletin kendi kalkınma bankası vardır. Örneğin Bavyera'da LfA Förderbank Bayern, Kuzey Ren-Vestfalya'da NRW.BANK, Baden-Württemberg'te L-Bank, Berlin'de IBB (Investitionsbank Berlin), Hamburg'da IFB Hamburg faaliyet göstermektedir. Bu bankalar sadece kendi eyalet sınırları içinde yapılan yatırımları destekler. Bu nedenle girişimcinin bulunduğu veya yatırım yapacağı eyalete göre destek programı farklılık gösterebilir.

Bireysel Eyalet Hükümetlerinin Teminatları

Almanya’da federal yapının bir sonucu olarak, her bir eyalet (Bundesland), kendi ekonomik kalkınmasını desteklemek üzere çeşitli mali araçlara sahiptir. Bu araçlardan biri de eyalet hükümetlerinin sunduğu kamu teminatlarıdır. Bu teminatlar, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin (KOBİ’lerin), yeni girişimcilerin veya yeterli teminata sahip olmayan firmaların bankalardan kredi alabilmelerini kolaylaştırmak amacıyla sunulur.

Eyalet hükümetlerinin verdiği teminatlar, doğrudan nakdi destek anlamına gelmez. Bunun yerine, girişimcinin bankadan alacağı krediye karşılık, belirli bir oran dahilinde (genellikle yüzde 50 ila yüzde 80 arasında) devletin kefil olması anlamına gelir. Böylece kredi veren banka, riskin önemli bir kısmını devletle paylaşmış olur ve daha istekli şekilde kredi verir. Bu sistem özellikle teminat göstermekte zorlanan ama ekonomik açıdan gelecek vadeden projeler için büyük avantaj sağlar.

Her eyaletin kendi teminat sistemi vardır ve bu sistem genellikle bir “Bürgschaftsbank” (kefalet bankası) aracılığıyla işletilir. Bu kuruluşlar, kamu destekli olmakla birlikte özel sektörle iş birliği içinde çalışır. Başvurular doğrudan kefalet bankalarına yapılabildiği gibi, ticari bankalar aracılığıyla da iletilebilir. Krediye konu olan projenin sağlamlığı, geri ödeme potansiyeli, iş planı ve yatırımın ekonomik katkısı değerlendirme kriterleri arasında yer alır.

Bu teminatlar sadece yatırım kredileri için değil, aynı zamanda işletme sermayesi kredileri veya işletme devralma süreçlerinde de kullanılabilir. Teminat üst limitleri eyaletten eyalete değişiklik göstermekle birlikte, genellikle birkaç yüz bin Avro’dan başlayıp birkaç milyon Avro’ya kadar çıkabilir.

Teminat programları çoğu zaman Avrupa Birliği’nin devlet yardımı kurallarıyla da uyumlu şekilde düzenlenir. Ayrıca bazı durumlarda girişimcinin şahsi sorumluluğu sınırlanabilir, bu da özellikle risk almak isteyen ama özel mal varlığını riske atmak istemeyen girişimciler için avantaj sağlar. Başvurular yatırım başlamadan önce yapılmalıdır. Yatırımcının bankası aracılığıyla ilgili devlet yetkilisine sunulmalıdırlar. Bir devlet garanti komitesi daha sonra başvuruyu müzakere eder ve bir tavsiye kararı verir. Son olarak, Devlet Maliye Bakanı bir devlet garantisinin tahsisine karar verir.

D. ALMANYA’DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

Almanya, güçlü sanayi altyapısı, yüksek satın alma gücü ve Avrupa Birliği iç pazarına erişim imkânı nedeniyle Türk firmaları açısından stratejik bir yatırım destinasyonu olmaya devam etmektedir. Almanya ile Türkiye arasındaki ekonomik bağlar, yalnızca 1960’lı yıllarda imzalanan İşçi Alım Anlaşması ile başlamamış, çok daha önceki dönemlere dayanmaktadır. İki ülke arasındaki ticari ilişkiler uzun bir geçmişe sahiptir. Avrupa Birliği’nin en büyük ekonomisi olan Almanya, Türk şirketleri için bu ekonomik alana erişimde ideal bir kapı konumundadır. Bu çerçevede, Türk şirketleri Alman piyasasına büyük bir ilgi ve rağbet göstermektedir.

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

T.C. Merkez Bankası verilerine¹⁶ göre, Türkiye'nin Almanya'da gerçekleştirdiği yatırım stoğu 2,994 milyar dolar civarındadır. 2024 yılında Türkiye'nin yurtdışına gerçekleştirdiği yatırım stoğuna göre Almanya % 5,27'lik bir pay ile, Hollanda, Jersey, Birleşik Krallık ve ABD'den sonra 5. sırada yer almaktadır. 2024 yılı Türkiye'nin tüm dünyada gerçekleştirdiği doğrudan yatırım stoğu toplamı 56,7 milyar dolardır. Türkiye'den yurt dışına yapılan doğrudan yabancı yatırım stok değerleri hesaplandığında, en çok yatırımın gerçekleştiği bölgenin % 79,26'lık bir pay ile Avrupa olduğu görülmektedir.¹⁷

Almanya, Avrupa'ya yatırım yapmak isteyen firmalarımız için cazip bir ülkedir. Türk yatırımcıları ağırlıklı olarak Kuzey-Ren Vestfalya, Baden-Württemberg ve Bavyera eyaletlerini tercih etmektedirler.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Verileri

Yıl	Yurt İçinde Yerleşik Kişilerin Almanya'daki Doğrudan Yatırımları - Stok (Milyon ABD doları)
2010	651,00
2011	935,00
2012	1.063,00
2013	1.443,00
2014	1.363,00
2015	1.130,00
2016	1.347,00
2017	1.684,00
2018	1.692,00
2019	1.826,00
2020	2.431,00
2021	2.313,00
2022	2.477,00
2023	3.469,00
2024	2.994,00

Almanya'ya yapılan doğrudan yatırımlarda öne çıkan branşların başında finans ve sigorta faaliyetleri gelmektedir. Gayrimenkul faaliyetleri, toptan ve perakende ticaret, ulaştırma ve depolama, tekstil, inşaat, telekomünikasyon, bilgi ve iletişim yatırım yapılan diğer önde gelen branşlardır.

Bununla birlikte, Almanya'daki Türk yatırımlarını sadece teknik verilerle değerlendirmek çok boyutlu yatırım ilişkilerinin dinamiklerinin doğru saptanmasına imkan vermemektedir. Nitekim

¹⁶ https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/serieMarket/collapse_18/5122/DataGroup/turkish/bie_odeayrsunum6/

¹⁷ <https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/yurtdisi-yatirimlar/uluslararasi-yatirim-istatistikleri/turkiyede-yerlesik-gercek-ve-tuzel-kisilerin-yurtdisindaki-yatirimlari>

Türk veya Türk kökenli Alman vatandaşları tarafından kurulan Almanya’da yerleşik firmalar ile birlikte Türk etnik ekonomisindeki genişleme Almanya’nın her yerinde görülebilir haldedir.

Alman İstatistik Kurumu Verileri

Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Stok) Milyon Avro				
Yıllar	2020	2021	2022	2023
Almanya’nın diğer ülkelere doğrudan yabancı yatırımları	1.306.090	1.499.990	1.601.073	1.617.500
Almanya’ya Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar	609.875	638.258	683.188	726.078
Almanya’nın Türkiye’ye Doğrudan Yabancı Yatırımları	8.869	7.953	10.883	13.008
Almanya’ya Türkiye’den Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar	1.749	1.723	1.853	2.044
Kaynak: Deutsche Bundesbank – Direktinvestitionsstatistiken (Alman Merkez Bankası – Doğrudan Yabancı Stok Yatırımları), Nisan 2025 (Unmittelbare und mittelbare deutsche Direktinvestitionen) ¹⁸ Alman Merkez Bankasının en son açıkladığı yatırım verileri 2023 yılını kapsamaktadır.				

Almanya’da faaliyet gösteren Türk kökenli girişimcilerin sayısının oldukça yüksek olduğu tahmin edilmektedir. Türk kökenli işletmelerin gerek hukuki statüleri, gerek isim/marka yapıları ve işlevsellik açısından Alman işletmelerden herhangi bir farkının bulunmaması ve birçok işletme sahibinin Alman vatandaşlığına geçmiş olması nedeniyle bu konuda kesin verilere ulaşmak giderek zorlaşmaktadır.

Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Almanya, Avrupa Birliği’nin en büyük ekonomisi olarak, güçlü sanayi altyapısı, yüksek satın alma gücü ve geniş iç pazarı sayesinde Türk firmaları açısından öncelikli yatırım destinasyonlarından biri olmayı sürdürmektedir. Türkiye ile Almanya arasındaki ekonomik ilişkiler, uzun yıllara dayanan ticari bağlar ve karşılıklı yatırımlar ile derinleşmiş olup, bu durum Türk firmalarının Almanya’daki varlığını destekleyen temel unsurlar arasında yer almaktadır.

Almanya’da faaliyet gösteren Türkiye kökenli işletmelerin sayısının oldukça yüksek olduğu ve bu işletmelerin önemli ölçüde istihdam yarattığı değerlendirilmektedir. Bu çerçevede Türk firmalarının yatırımları, yalnızca ticari faaliyetler açısından değil, aynı zamanda iki ülke arasındaki ekonomik entegrasyonun güçlendirilmesi bakımından da stratejik bir önem taşımaktadır.

Almanya’ya yapılan Türk yatırımlarında başı bankalar çekmekte olup toplam yatırımın yaklaşık yüzde 85’ini oluşturmaktadır. Akbank, İş Bankası, Ziraat Bankası, Kuveyt Türk, Oyak Bank en

¹⁸ <https://www.bundesbank.de/de/statistiken/aussenwirtschaft/direktinvestitionen/direktinvestitionsstatistiken-804078>

yüksek yatırımlara sahip bankalardır. Bankalar haricinde Arçelik, Eczacıbaşı, Enka, Vestel, Barsan, Fakir, Tadım, Borusan yatırımları dikkati çekmektedir.

Türk firmalarının Almanya'daki yatırımları sektörel olarak incelendiğinde, sanayi ve imalat, lojistik, perakende ve hizmetler gibi geleneksel alanların ağırlığını koruduğu görülmektedir. Almanya'nın özellikle otomotiv, makine ve kimya sektörlerinde küresel ölçekte rekabet gücüne sahip olması, Türk firmalarının bu sektörlerde tedarik zincirlerine entegre olmasını teşvik etmektedir

Son yıllarda yatırım eğilimlerinde dikkat çeken en önemli gelişmelerden biri, teknoloji ve bilişim sektörlerine yönelimin artmasıdır. Almanya'nın dijital dönüşüm süreci ve nitelikli iş gücüne olan talep, yazılım geliştirme, veri analizi, fintech ve siber güvenlik alanlarında faaliyet gösteren Türk firmaları için önemli fırsatlar sunmaktadır. Nitekim Türk-Alman iş çevreleri arasında gerçekleştirilen güncel değerlendirmelerde, dijitalleşmenin ve teknoloji yatırımlarının öncelikli alanlar arasında yer aldığı vurgulanmaktadır.

Buna karşılık, müteahhitlik ve inşaat sektöründe faaliyet gösteren Türk firmalarının Almanya'daki yatırımlarında daha temkinli ve seçici bir yaklaşım benimsediği gözlemlenmektedir. Almanya'da inşaat sektöründe yüksek maliyetler, sıkı düzenleyici çerçeve ve yoğun rekabet, büyük ölçekli projelere girişte sınırlayıcı unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Bu nedenle Türk firmaları, son dönemde daha çok renovasyon, kentsel dönüşüm ve enerji verimliliği odaklı projelere yönelmektedir. Bu eğilim, Avrupa Birliği'nin yeşil dönüşüm politikaları ile de uyum göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türk firmalarının Almanya'daki yatırım eğilimleri, geleneksel sektörlerdeki varlığını korumakla birlikte, giderek daha fazla teknoloji odaklı ve yüksek katma değerli alanlara yönelen bir dönüşüm sürecine işaret etmektedir. Bu dönüşüm, hem Almanya'nın ekonomik yapısındaki değişim hem de Türk firmalarının küresel rekabet stratejileri ile uyumlu bir gelişim olarak değerlendirilmektedir.

Türk yatırımlarının karşılaştıkları sorunlar

Genel olarak Almanya'da yatırım yapan firmalarımızın karşılaşılabileceği başlıca sorunlar; vize problemi, Almanya'nın iş yapma tarzının farklı olması, işgücü maliyetlerinin yüksek olması, yatırım yapma ve şirket kurma maliyetlerinin yüksek olmasıdır.

Örneğin, Türkiye'de bir 'Limited Şirket' kurma için gerekli olan sermaye asgari 50.000 TL iken, Almanya'da Limited Şirket kurulması için en az 25.000 Avro sermaye gerekmektedir. Bu gibi maliyet faktörleri, Türk yatırımcıların Almanya'da yatırım yapmak konusundaki kararlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Gerek Covid-19 sonrasındaki gelişmeler gerekse Rusya-Ukrayna arasındaki savaşın yol açtığı belirsizlikler hem enerji tedarikinde hem de enerji maliyetlerinde artışa yol açması da yatırımcılarımız açısından olumsuz olarak değerlendirilen bir başka husustur.

Öte yandan Almanya birçok vergi teşviki sunarken vergi kanunları da önemli ölçüde karmaşıktır. İşletmelerin vergi gerekliliklerini karşılamak için önemli ölçüde zaman ayırmaları ya da bunu

tamamen uzman bir mali müşavir eliyle yürütmeleri gerekmektedir. Sosyal güvenlik ödemelerinin işlenmesi aynı şekilde karmaşık bir süreçtir.

Almanya'daki ticari ve ekonomik hayatta, danışmanlık hizmetleri veren firmalarla çalışma alışkanlığı da oldukça yaygındır. Sistem büyük ölçüde firmaları bir danışmanlık şirketiyle çalışmaları konusunda teşvik etmektedir (parasal teşvikler vb.). Bu doğrultuda, yeni kurulacak veya faaliyet alanlarını vb. genişletecek firmaların, sağlıklı, istikrarlı ve rasyonel bir şekilde Alman ekonomik sistemine dâhil olması amaçlanmaktadır. Bu noktada ülkemiz girişimcileri çoğu zaman danışmanlık hizmeti alma konusunda isteksiz davranmaktadır ve eksik prosedürel işlemler yüzünden ya maddi zarar ya da zaman kaybına uğramaktadır.

Almanya'da yatırım yapmak isteyen Türk şirketlerinin karşılaşılabileceği sorunlar şunlar olabilir:

1. Dil ve Kültür Farklılıkları: Almanya, farklı bir kültür ve dil yapısına sahiptir. Bu durum, Türk yatırımcıların Almanya'da iş yaparken kültür farklılıklarına ve Almanca bilmeme durumuna uyum sağlamakta zorlanmalarına neden olabilir.
2. İşletme Maliyetleri: Almanya, işletme maliyetleri açısından yüksek bir ülkedir. Türk yatırımcılar, Almanya'da iş yaparken yüksek işletme maliyetleriyle karşılaşabilirler.
3. Rekabet: Almanya'da pek çok sektörde yoğun rekabet yaşanır. Türk yatırımcılar, bu rekabet ortamında ayakta kalmak ve başarılı olmak için ekstra çaba sarf etmek zorundadırlar.
4. Personel Bulma Sorunu: Almanya'da nitelikli işgücüne ulaşmak zor olabilir. Türk yatırımcılar, kalifiye personel bulmak için ekstra çaba sarf etmek zorunda kalabilirler.
5. Bürokrasi: Almanya'da yatırım yapmak için gereken izinler ve belgelerle ilgili süreçler zaman alıcıdır. Bu durum, yatırımcıların zaman ve kaynaklarını tüketebilir. Banka hesabına şirket sermayesi yatırılmadan şirket kuruluş sürecinin tamamlanmamasından dolayı banka hesabı açmada yaşanan zorluklar süreçleri oldukça uzatabilmektedir.
6. Finansman: Almanya'da iş yapmak için yüksek finansmana ihtiyaç duyulabilmektedir. Türk yatırımcılar, Almanya'daki bankaların kredi verme kriterleri konusunda bilgi sahibi olmadıkları takdirde, finansman sağlamakta zorluk yaşayabilmektedir.

Ayrıca, Türkiye'den Almanya'ya yatırım yapmak isteyen firmaların karşılaştığı önemli zorluklardan biri, çalışan istihdamının Alman iş hukukuna tabi olmasıdır. Almanya'da çalışanların sahip olduğu haklar oldukça kapsamlıdır ve bu hakların bir kısmı Türkiye'de henüz uygulamada yaygın bir şekilde gündeme gelmemektedir. İş güvencesi, toplu iş sözleşmesi hakları, işten çıkarma prosedürleri ve çalışan temsilciliği gibi konular, Alman hukuk sisteminde ayrıntılı şekilde düzenlenmiş olup, işverenler açısından uyulması zorunlu yasal yükümlülükler doğurmaktadır.

Bu sorunlar, Türk şirketlerin Almanya'da yatırım yaparken karşılaşılabilecekleri zorlukları yansıtır. Ancak, Almanya'nın güçlü ekonomik yapısı ve geniş pazar potansiyeli, Türk şirketler için yatırım fırsatları sunmaktadır.

E. ALMANYA'DA DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI

Almanya'da diğer ülkeler tarafından gerçekleştirilen doğrudan yabancı yatırımlar (FDI), son yıllarda yüksek hacmini korumakla birlikte daha seçici ve stratejik sektörlerle odaklanan bir yapıya dönüşmektedir.

Resmî veriler çerçevesinde değerlendirildiğinde, Almanya hâlen Avrupa'nın en önemli yatırım merkezlerinden biri olmayı sürdürmektedir. Germany Trade & Invest (GTAI) verilerine göre 2024 yılında Almanya'da 1.724 adet uluslararası yatırım projesi gerçekleştirilmiş ve toplam yatırım hacmi yaklaşık 23,2 milyar avro seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu yatırımların önemli bir kısmı genişleme ve yeni tesis kurma (greenfield) projelerinden oluşmaktadır.¹⁹

Yatırımcı ülke dağılımı incelendiğinde, başta Hollanda olmak üzere Lüksemburg, ABD, İsviçre, Birleşik Krallık ve Japonya'nın önde gelen yatırımcılar arasında yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte, Deutsche Bundesbank verilerine göre doğrudan yatırım stoklarında Avrupa ülkeleri hâlen baskın konumda olup toplam yatırımın yaklaşık %75'i Avrupa kaynaklıdır. Ancak son yıllarda ABD başta olmak üzere Avrupa dışı ülkelerin payında artış dikkat çekmektedir.

Sektörel açıdan değerlendirildiğinde, yabancı yatırımların özellikle:

- dijitalleşme ve bilgi teknolojileri,
- enerji ve kaynaklar (özellikle yenilenebilir enerji),
- sanayi üretimi ve Ar-Ge faaliyetleri

gibi stratejik alanlarda yoğunlaştığı görülmektedir.

Bununla birlikte, son dönemde yatırım sayısında sınırlı bir gerileme eğilimi gözlenmektedir. Bu durum; yüksek enerji maliyetleri, iş gücü maliyetleri ve küresel ekonomik belirsizlikler ile ilişkilendirilmektedir. Ancak yatırım hacminin görece yüksek seviyesini koruması, Almanya'nın özellikle büyük ölçekli ve stratejik projeler açısından cazibesini sürdürdüğüne işaret etmektedir.

2023 yılı sonunda Almanya'daki doğrudan yabancı yatırımların 726 milyar Avro tutarındaki kısmı ağırlıklı olarak Avrupa ülkelerinden kaynaklanmıştır

2023 yılı sonu itibarıyla Almanya'ya gelen doğrudan yabancı yatırımlarda ilk 10 ülkenin payını ve bir önceki yıla göre değişimini gösteren tablo aşağıda yer almaktadır.

2022-2023 yılı Almanya'ya Diğer Ülkelerden Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırım Stok Değeri (Milyar Avro)

Ülke Adı	Doğrudan Yatırım Miktarı 2022	Doğrudan Yatırım Miktarı 2023	2023/2022 Değişim %	2023 Bütün Yatırımlardaki Payı %
Hollanda	127.376	143.145	12,38	19,71
Lüksemburg	138.318	119.699	-13,46	16,49
ABD	74.982	89.912	19,91	12,38
Birleşik Krallık	50.677	52.503	3,60	7,23
İsviçre	45.549	50.989	11,94	7,02
Japonya	31.269	33.713	7,82	4,64

¹⁹ <https://www.gtai.de/en/invest/business-location-germany/foreign-direct-investment>

İtalya	34.633	33.388	-3,59	4,60
Avusturya	31.887	32.743	2,68	4,51
Fransa	26.504	31.800	19,98	4,38
Belçika	13.110	16.819	28,29	2,32
Türkiye	1.853	2.044	10,31	0,28
AB Ülkeleri	418.604	431.914	3,18	59,49
Toplam Avrupa	532.564	554.333	4,09	76,35
Tüm Ülkeler Toplamı	683.188	726.078	6,28	100,00

Kaynak: Alman Merkez Bankası – Bundesbank – FDI Stocks (Unmittelbare und mittelbare ausländische Direktinvestitionen im Inland)

<https://www.bundesbank.de/en/statistics/external-sector/direct-investments>

Almanya ve Start-up'lar

Almanya, özellikle Berlin, Kuzey Ren – Vestfalya ve Bavyera başta olmak üzere, dünyadaki en büyük, en canlı ve çekici start-up ekosistemlerinden birisi olarak gösterilmektedir. Ülke genelinde oldukça uzmanlaşmış sektörlerde 70.000'den fazla yeni şirket bulunmaktadır.

Hem Avrupa'nın en büyük ekonomisi hem de en büyük pazarı olan Almanya, Avrupa start-up sahnesinde önemli bir rol oynamaktadır. Ülke, Celonis, FlixBus ve N26 gibi unicornları sayesinde diğer uluslararası start-up merkezleriyle karşılaştırıldığında oldukça rekabetçi bir durumdadır.

Almanya genelinde yüzlerce girişimcilik merkezi, inovasyon merkezi ve hızlandırma programı kurumsal yenilik ve girişim birimleri, dijital yenilikçilerden oluşan bir ağ oluşturmak için kamu tarafından finanse edilen başlangıç ağları (Digital Hub Initiative gibi) ve risk sermayesi şirketleri birlikte çalışmaktadır.

Start-up'lar Almanya'da 400.000'den fazla çalışana istihdam sağlamaktadır. Almanya'nın start-up ekosistemi çalışanları itibarıyla da oldukça uluslararasıdır, nitekim Berlin'deki start-up'lardaki personelin %30,8'i yabancı çalışanlardan oluşmaktadır.

Özellikle Berlin, Bavyera, Baden-Württemberg ve Kuzey Ren-Vestfalya, tüm Alman girişimlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır. Berlin, Münih ve Hamburg, canlı start-up ekosistemleriyle tanınırken Stuttgart, Bosch, Daimler-Benz veya Porsche gibi küresel endüstri şirketleriyle, çeşitli şehirleri tek bir ekosistemde birleştiren Rhein-Main bölgesi de başlangıç ekosistemlerinin çeşitliliği ile önemli fırsatlar sunmaktadır.²⁰

Alman girişimleri çoğunlukla bilgi teknolojileri sektöründe (% 28,3) faaliyet göstermekte olup, bunu medikal ve sağlık çözümleri (% 11) ile gıda ve tüketim malları pazarları (%7,6) izlemektedir.²¹

²⁰ <https://www.gtai.de/de/trade/specials/startups>

²¹ https://startupverband.de/fileadmin/startupverband/mediaarchiv/research/dsm/Deutscher_Startup_Monitor_2024.pdf

F. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİ KAYNAKLARI

1) Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

-Şirket Kuruluşu

<https://www.existenzgruendungsportal.de/Navigation/EN/Home/home.html>

2) Ticaret Odaları

Alman Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

<https://www.dihk.de/>

-Alman Türk Ticaret ve Sanayi Odası

<http://www.dtr-ihk.de/>

-Türk Alman Ticaret ve Sanayi Odası

<http://www.td-ihk.de/home>

3) AB Ülkelerinde Şirket Kuruluşu ve Yönetimi

<http://ec.europa.eu/youreurope/business>

http://europa.eu/youreurope/business/start-grow/start-ups/index_en.htm

4) Almanya Ticaret ve Yatırım Ajansı - Germany Trade&Invest

<https://www.gtai.de/en/invest>

-Teşvikler

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/incentive-programs-in-germany>

-Vergi Sistemi

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/corporate-taxation-in-germany>

-Şirket Kuruluşu

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/company-set-up-in-germany>

-Vize İşlemleri

<https://www.gtai.de/en/invest/investment-guide/visa-and-residence-permit-for-business-in-germany>

5) Teşvik Veri Tabanı

<https://www.foerderdatenbank.de>

6) "Nexxt" işyeri devri inisiyatifi

<https://www.nexxt-change.org/Startseite/>

<https://www.nexxt-change.org/Verkaufsangebot/>

7) Almanya'daki Noter/ Mali Müşavir/Avukat Odaları

-Almanya'daki Noterler

[Federal Alman Noterler Odası \(https://www.bnotk.de/\)](https://www.bnotk.de/)

[Alman Noterler Birliği \(https://www.dnotv.de/\)](https://www.dnotv.de/)

-Almanya'daki Mali Müşavirlik Odaları ve Birliği

[Alman Mali Müşavirler Birliği \(https://www.dstv.de/\)](https://www.dstv.de/)

[Federal Mali Müşavirlik Odası \(Bundessteuerberaterkammer\) \(https://www.bstbk.de/de/\)](https://www.bstbk.de/de/)

-Almanya'daki Barolar

[Avukat Odaları \(https://www.brak.de/\)](https://www.brak.de/)

8) Eyalet Bazlı Yatırım Ajansları

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Baden-Württemberg International
Willi-Bleicher-Strasse 19, 70174 Stuttgart
www.bw-invest.de

Invest in Bavaria
Prinzregentenstrasse 22, 80538 München
www.invest-in-bavaria.de

Berlin Partner GmbH
Fasanenstrasse 85, 10623 Berlin
www.berlin-partner.de

Brandenburg Economic Development Board
Steinstrasse 104–106, 14480 Potsdam
www.zab-brandenburg.de

WFB Economic Development GmbH
Langenstrasse 2-4, 28195 Bremen
www.wfb-bremen.de

Hamburg Business Development Corporation
Habichtstrasse 41, 22305 Hamburg
www.hamburg-economy.de

Hessen Trade & Invest GmbH
Konradinerallee 9, 65189 Wiesbaden
www.hessen-trade-and-invest.com

Invest in Mecklenburg-Vorpommern GmbH
Schlossgartenallee 15, 19061 Schwerin
www.gfw-mv.de

Invest in Niedersachsen
Schillerstrasse 32, 30159 Hannover
www.nds.de

NRW.INVEST GmbH
Voelklinger Strasse 4, 40219 Düsseldorf
www.nrwinvest.com

Investment and Economic Development
Bank of Rheinland-Pfalz
Holzhofstrasse 4, 55116 Mainz
www.isb.rlp.de

Saarland Economic Promotion Corporation
Franz-Josef-Roeder-Strasse 17,
66119 Saarbrücken
www.invest-in-saarland.com

T.C. Berlin Ticaret Müşavirliği

Saxony Economic Development Corporation
Bertolt-Brecht-Allee 22, 01309 Dresden
www.invest-in-saxony.net

Investment and Marketing Corporation
of Saxony-Anhalt
Am Alten Theater 6, 39104 Magdeburg
www.invest-in-saxony-anhalt.com

Business Development and Technology Transfer
Corporation of Schleswig-Holstein
Lorentzendam 24, 24103 Kiel
www.wtsh.de

State Development Corporation of Thuringia
Mainzerhofstrasse 12, 99084 Erfurt
T. +49 (0)361 56 03 146
www.leg-thueringen.de